

Inspectie voor de Sanctietoepassing
Ministerie van Justitie

Stichting DOOR

Inspectierapport

Doorlichting

Stichting DOOR

Inspectierapport

Doorlichting

Februari 2010

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Samenvatting	8
1 Inleiding	12
1.1 Aanleiding en doel	13
1.2 Reikwijdte van de doorlichting	13
1.3 Toetsingskader	14
1.4 Opzet	15
1.5 Objectbeschrijving	16
1.6 Recent onderzoek	17
1.7 Leeswijzer	17
2 Maatschappelijke reïntegratie	18
2.1 Selectie en plaatsing	19
2.2 Begeleiding en programma(aanbod)	21
2.3 Samenwerking met derden	25
2.4 Dagbesteding	28
2.5 Conclusie	28
3 Maatschappijbeveiliging	30
3.1 Risico-inschatting	31
3.2 Veiligheidsrisico's signaleren en beperken	32
3.3 Melden overtredingen	33
3.4 Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden	35
3.5 Conclusie	36
4 Rechtspositie	38
4.1 Rechtmatige plaatsing	39
4.2 Informeren over rechten	40
4.3 Klachtrecht	41
4.4 Privacy	42
4.6 Discriminatie	44
4.7 Conclusie	45
5 Interne veiligheid	46
5.1 Veiligheid bewoners en medewerkers	47
5.2 Drugsgebruik	49
5.3 Conclusie	51

6	Organisatieaspecten	54
6.1	Personeelsmanagement	55
6.2	Communicatie	57
6.3	Integriteit	59
6.4	Conclusie	60
	Bijlage 1. Oordeel	64
	Bijlage 2. Aanbevelingen	66
	Bijlage 3. Afkortingen	70
	Bijlage 4. Bronnen	72
	Bijlage 5. Inspectieprogramma	76
	Bijlage 6. Geografische ligging locatie	78

Voorwoord

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) heeft in november 2009 een doorlichting uitgevoerd bij de Stichting DOOR, een aan de reclassering verwante organisatie voor de opvang van (ex-)gedetineerden. Het beeld dat uit de doorlichting naar voren komt is positief. Op veel criteria waaraan de ISt toetst voldoet de stichting overwegend of geheel aan de verwachtingen.

Daarnaast vraagt de Inspectie op enkele onderdelen aandacht voor het tot stand brengen van verbeteringen.

De ISt realiseert zich dat DOOR een kleine organisatie is, die makkelijker een goed niveau van uitvoering kan bereiken dan een grote, complexe organisatie. Dat doet echter niet af aan de constatering dat Stichting DOOR een professionele organisatie is met een goed doordacht beleid, waar ook goed nagedacht wordt over hoe een correcte uitvoering van het beleid geborgd kan worden.

W.F.G. Meurs
hoofdinspecteur

Samenvatting

De Ist heeft eind november 2009 Demo-instelling Stichting DOOR doorge-licht op basis van het toetsingskader voor Demo-instellingen van november 2009. Het doel van de doorlichting is vast te stellen hoe het bij Stichting Door voor justitieel geplaatsten gesteld is met de maatschappelijke reïntegratie, de maatschappijbeveiliging, de rechtspositie, de interne veiligheid en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie. De Ist beschouwt daarbij de drie dimensies beleid, uitvoering en borging.

Het algemene beeld dat uit de doorlichting naar voren komt is positief. Voor 8 van de 19 criteria waar de Ist naar heeft gekeken geldt dat zowel het beleid als de uitvoering en de borging voldoen aan de normen en aan de verwachtingen van de Ist. Voor het beleid geldt zelfs dat 13 van de 19 criteria volledig voldoen. Voor de borging en de uitvoering voldoen respectievelijk 10 van de 19 en 9 van de 18 getoetste criteria. Een dergelijk positief beeld treft de Ist niet vaak aan bij een doorlichting. De Inspectie vraagt desalniet-temin aandacht voor de criteria veiligheid bewoners en medewerkers, drugsontmoediging en communicatie.

Maatschappelijke reïntegratie

Op het aspect maatschappelijke reïntegratie voldoet het beleid aan de normen en verwachtingen van de Ist. Voor het criterium begeleiding en programma(aanbod) en het criterium dagbesteding geldt tevens dat de uitvoering en de borging hieraan voldoen. Op de overige twee criteria voldoen de uitvoering en de borging 'slechts' overwegend vanwege een buiten Stichting DOOR gelegen oorzaak. Bij het criterium selectie en plaatsing is dit omdat Stichting DOOR niet altijd door de zendende inrichting over eventuele contra-indicaties geïnformeerd wordt. Deze komen dan pas na plaatsing aan het licht. Bij het criterium samenwerking met derden ondervindt DOOR nog wel eens problemen in de afstemming met de reclasseringsorganisatie over een bewoner vanwege de trage interne overdracht van een reclasseringscliënt naar reclasseringsunit Middelburg. Met deze reclasseringsunit is het contact overigens uitstekend.

Maatschappijbeveiliging

Op het aspect maatschappijbeveiliging voldoen het beleid, de uitvoering en de borging overwegend tot volledig aan de normen en verwachtingen van de Ist. Van de vier criteria waarnaar gekeken is, voldoen er twee volledig. Het betreft de criteria melding van overtredingen en begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden. Het criterium veiligheidsrisico's signaleren en beperken voldoet overwegend maar niet volledig omdat het toezicht op het opvanghuis in Middelburg gedurende de nachtelijke uren verbeterd kan worden.

Ook het criterium risico-inschatting voldoet overwegend en niet volledig omdat de informatieoverdracht naar DOOR niet systematisch is en bij aanvang van het verblijf niet altijd alle risico's bekend zijn.

Rechtspositie

Op het aspect rechtspositie voldoen het beleid, de uitvoering en de borging voor vijf van de zes criteria aan de normen en verwachtingen van de ISt. De Inspectie kan dan ook niet anders concluderen dan dat de rechten van bewoners bij Stichting DOOR goed geregeld zijn. Uitsluitend voor het criterium klachtrecht, dat overigens overwegend voldoet, heeft de Inspectie een enkele opmerking. Zo mist het de mogelijkheid om tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen. Ook viel het de Inspectie op dat de klager zelf de kosten dient te dragen van de bijstand door een adviseur of deskundige tijdens de zitting.

Interne veiligheid

Op het aspect interne veiligheid voldoet het beleid beperkt, de uitvoering beperkt tot overwegend en de borging overwegend. Belangrijkste aandachtspunten zijn dat het ontbreekt aan bepaalde instructies voor kamerinspecties en urinecontroles, dat niet alle medewerkers binnen afzienbare tijd na indiensttreding de cursus omgaan met agressie hebben gevolgd en dat de huidige mogelijkheden om urinecontroles uit te voeren niet toereikend zijn om drugsgebruik actief tegen te gaan.

Organisatieaspecten

Op het aspect organisatieaspecten voldoen het beleid en de uitvoering overwegend en de borging overwegend tot volledig. Positief is de Inspectie over de borging van het criterium personeelsmanagement. Er kan flexibel worden ingespeeld op onderbezetting en het vereiste HBO niveau is geborgd. De ISt is ook positief over het beleid en de borging van het criterium integriteit. Waar de Inspectie vooral aandacht voor vraagt is het criterium communicatie en dan met name de wijze van rapporteren over bewoners. De Inspectie ziet risico's in het niet structureel vastleggen van informatie in de 'aantekeningen voor persoonlijk gebruik'. Deze aantekeningen vormen namelijk input voor het trajectplan en voor beslissingen over het vervolg van het traject. Het niet volledig vastleggen van informatie kan implicaties hebben voor de veiligheid van bewoners, medewerkers en de maatschappij, en ook voor de kwaliteit van de begeleiding en de rechtspositie van bewoners. Het is dus belangrijk dat dit onderwerp met voorrang aandacht krijgt.

Hieronder staan de belangrijkste aanbevelingen. Zie bijlage 2 voor een overzicht van alle aanbevelingen.

Aanbevelingen

De ISt beveelt Stichting DOOR het volgende aan:

- Stel instructies op voor personeel met richtlijnen voor de selectie voor en het aanzeggen van een urinecontrole en voor het houden van kamercontroles waarin bijvoorbeeld de aanleiding, de frequentie en specifieke aandachtspunten tijdens de controle, zijn geregeld. Leg in de instructies voor kamerinspecties tevens vast hoe de veiligheid van medewerkers het beste gewaarborgd kan worden.¹
- Onderwerp bewoners ook aan steekproefsgewijze urinecontroles.
- Draag er zorg voor dat urinecontroles op meer momenten, dan de huidige twee dagen in de week, kunnen worden uitgevoerd.
- Draag er zorg voor dat alle relevante informatie over bewoners die van belang kan zijn in het verdere begeleidingstraject toegankelijk wordt opgeslagen. Voer hiertoe indien mogelijk het cliënt-volgsysteem REGAS in.

De ISt beveelt de staatssecretaris van Justitie aan:

- Overweeg, in het belang van een effectieve reïntegratie, voor de financiering van de laatste fase van het verblijf bij een Demo-instelling niet de norm te hanteren dat er sprake dient te zijn van een 24-uurs begeleiding. Formuleer zonodig een norm die meer recht doet aan de noodzakelijke afbouw van de begeleiding in deze fase.

---

¹ In haar wederhoorreactie heeft Stichting DOOR aangegeven dat n.a.v. de doorlichting van de ISt er een protocol is opgesteld voor kamercontroles.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (verder de Inspectie of ISt) houdt toezicht op justitiële inrichtingen, reclasseringsinstellingen en aan de reclassering verwante organisaties in Nederland. Deze laatste categorie bestaat uit de stichtingen DOOR, Exodus, Moria en de Ontmoeting, ook wel Demo-instellingen genoemd. Demo-instellingen verzorgen extramurale reïntegratietrajecten voor (ex-) gedetineerden. Het ministerie van Justitie financiert deze trajecten als bewoners bij aanvang daarvan een justitiële titel hebben (justitieel geplaatsten). Dat kan een plaatsing zijn in het kader van een penitentiair programma (PP), schorsing van de preventieve hechtenis, bijzondere voorwaarden bij (deels) voorwaardelijke veroordeling, extramurale fase Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD) of artikel 43.3 Penitentiaire beginselenwet (Pbw). Op de door het ministerie van Justitie gefinancierde trajecten houdt de Inspectie toezicht. Het toezicht krijgt onder meer gestalte door het geregeld doorlichten van Demo-instellingen.

In dit rapport beschrijft de Inspectie in hoeverre de uitvoering van reïntegratietrajecten door de Stichting DOOR aan de normen uit het toetsingskader voldoet. Van de vier hierboven genoemde DEMO-instellingen heeft de ISt in 2007 Stichting Moria en in 2008 Exodus Rotterdam doorgelicht. Stichting DOOR is in de onderzoeksagenda 2009 van de ISt opgenomen omdat zij deze stichting niet eerder aan een doorlichting heeft onderworpen.

Doel

Het doel van de doorlichting is na te gaan of de tenuitvoerlegging van de door het ministerie van Justitie gesubsidieerde resocialisatietrajecten met voldoende waarborgen omkleed is. De Inspectie kijkt hierbij naar de aspecten reïntegratie, maatschappijbeveiliging, rechtspositie, interne veiligheid en betreft tevens de organisatorische randvoorwaarden in haar oordeel. In dit inspectierapport geeft de Inspectie een beschrijving van, en een oordeel over de kwaliteit van de uitvoering van justitiële trajecten door Stichting DOOR.

1.2 Reikwijdte van de doorlichting

De doorlichting richt zich uitsluitend op de begeleiding van bewoners die een door het ministerie van Justitie gesubsidieerd reïntegratietraject volgen en die tot de zogenoemde reguliere doelgroep 1 behoren. Bij Stichting DOOR zijn (nog) geen bewoners die tot de zwaardere doelgroep 2 behoren.

Het gaat bij doelgroep 2 om justitieel geplaatsten met specifieke problematiek zoals een persoonlijkheidsstoornis, een aangetoonde verstandelijke beperking of acute middelenafhankelijkheid. Voor het kunnen plaatsen van deze doelgroep heeft het ministerie van Justitie specifieke kwaliteitscriteria opgesteld.

De rol van de betrokken reclasseringsorganisaties wordt in het onderzoek meegenomen.

1.3 Toetsingskader

Voor de doorlichting van Stichting DOOR heeft de ISt het standaardtoetsingskader voor Demo-instellingen gebruikt. De toetsingscriteria in dit toetsingskader zijn ontleend aan de kwaliteitscriteria die het ministerie van Justitie als voorwaarde stelt voor Demo-instellingen om in aanmerking te komen voor de financiering van extramurale reïntegratietrajecten², aan de in een samenwerkingsconvenant tussen de drie reclassering organisaties en de Demo-instellingen vastgelegde afspraken³, en aan de European rules on Community Sanctions and Measures van de Council of Europe, oktober 1992. Ook heeft de ISt een aantal verwachtingen geformuleerd. Het toetsingskader omvat de aspecten:

- maatschappelijke reïntegratie;
- maatschappijbeveiliging;
- rechtspositie;
- interne veiligheid;
- organisatie.

Deze aspecten geven, in samenhang, een goed beeld van de stand (en gang) van zaken bij een Demo-instelling.

Genoemde aspecten zijn opgedeeld in criteria. De ISt komt aan de hand van die criteria tot een oordeel op de drie dimensies beleid, uitvoering en borging:

- Bij de dimensie beleid beziet de ISt of de organisatie ten aanzien van een te toetsen criterium beschikt over (vastgelegd) beleid dat voldoet aan geldende wet- en regelgeving.

² Kwaliteitscriteria van 30 mei 2007.

³ Samenwerkingsconvenant van de drie reclasseringsorganisaties, zijnde: Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering GGZ en het Leger des Heils, Jeugdzorg en Reclassering en de vier nazorginstellingen, zijnde Stichting DOOR, Exodus locatie, Stichting Moria en Stichting de Ontmoeting (ook wel aangeduid als Demo-instellingen) van 01-04-2009.

- Bij de dimensie uitvoering stelt de ISt vast in hoeverre de uitvoering voldoet.
- Bij de dimensie borging gaat de ISt na in hoeverre op handelniveau de toepassing van het beleid is zeker gesteld en in hoeverre de organisatie het beleid periodiek evalueert op effectiviteit en zonodig bijstelt.

De ISt geeft haar oordeel weer in de volgende vier waarderingen:

In bijlage 1 staan alle oordelen op de toetsingscriteria bij elkaar.

1.4 Opzet

Methode

Bij een doorlichting verzamelt de ISt feitelijke gegevens door documentonderzoek, observaties bij de Demo-instelling en interviews met betrokkenen. Het standaardtoetsingskader vormt het uitgangspunt van de doorlichting. Dit toetsingskader is uitgewerkt in een aantal gestructureerde vragen- en checklijsten. Op grond van vooraf door de Demo-instelling verstrekte documentatie stelt de ISt eventueel aanvullende informatievragen op. De ISt zet alle verzamelde gegevens af tegen de criteria uit het toetsingskader en komt zo tot een oordeel over het beleid, de uitvoering en de borging (zie 1.3).

De doorlichting van Stichting DOOR is uitgevoerd door twee inspecteurs in een periode van twee dagen. Zie Bijlage 5 voor het volledige inspectieprogramma van de doorlichting.

Tijdpad

Op 12 oktober 2009 heeft de ISt de doorlichting aangekondigd. De doorlichting is op 24 en 25 november 2009 uitgevoerd. De directeur van Stichting DOOR heeft op 11 januari 2010 de conceptversie van het inspectierapport voorgelegd gekregen voor wederhoor op de feitelijke bevindingen. De ISt heeft de wederhoorreactie op 25 januari 2010 ontvangen. Op 8 februari heeft de hoofdinspecteur het inspectierapport vastgesteld en aangeboden aan de staatssecretaris van Justitie.

1.5 Objectbeschrijving

Stichting DOOR is in 2001 opgericht en zet zich in voor de opvang en begeleiding van gedetineerden en ex-gedetineerden in de provincie Zeeland. DOOR is een afkorting van Door Opvang en Ontmoeting Resocialisatie. De stichting biedt een gefaseerd programma waarbij geldt dat bewoners in elk van de drie fasen op een andere locatie verblijven. Voor de eerste twee fasen beschikt DOOR over twee opvanghuizen die gevestigd zijn in respectievelijk Vlissingen en Middelburg. Het programma vangt voor elke bewoner aan met fase 1 in het opvanghuis in Vlissingen. Na het succesvol afronden van de eerste fase verhuizen bewoners naar het opvanghuis Middelburg waar ze meer vrijheden en verantwoordelijkheden krijgen. Voor de derde en laatste fase huurt Stichting DOOR woningen van woningcorporaties in heel Zeeland. Dit zijn regelmatig nieuwe woningen omdat bewoners, nadat ze minimaal een jaar goede huurders zijn geweest, een woning op eigen naam krijgen. Voor nieuwe instroom uit fase twee dienen dan weer nieuwe woningen beschikbaar te komen. Stichting DOOR beschikt tevens over een eigen arbeids- en trainingscentrum (ATC) in Vlissingen. Recent is een boerderij aangekocht alwaar in de toekomst capaciteit zal vrijkomen voor de zwaardere doelgroep 2. Stichting DOOR had in 2009 een formatie van 15,47 fte.

Capaciteit en bezetting⁴

Titel	Capaciteit	Bezetting
penitentiair programma	6	3
schorsing preventieve hechtenis	7	2
bijzondere voorwaarden		4
ISD		1
Artikel 43 plaatsing		-
<i>Totaal</i>	<i>13</i>	<i>10</i>

⁴ Stichting DOOR heeft plaats voor 19 justitiële trajecten waarvan 7 plaatsen in het kader van de justitiële titels: schorsing preventieve hechtenis; bijzondere voorwaarden; ISD en artikel 43 plaatsing, 6 plaatsen in het kader van een PP en 6 plaatsen in het kader van vrijwillige opvang na een titel. Al deze plaatsen worden door justitie gefinancierd mits ze in een 24 uren opvang plaatsvinden. (dus niet de derdefase huizen).

1.6 Recent onderzoek

Er is geen eerder onderzoek uitgevoerd bij Stichting DOOR.

1.7 Leeswijzer

De navolgende hoofdstukken behandelen elk een aspect uit het toetsingskader. Elke paragraaf opent met de standaardomschrijving van het toegepaste criterium uit het toetsingkader. Hierop volgen de bevindingen, het oordeel en eventuele aanbevelingen. Elk hoofdstuk besluit met een conclusie. Het laatste hoofdstuk geeft een slotbeschouwing over het geheel van bevindingen.

2

Maatschappelijke reïntegratie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een viertal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappelijke reïntegratie van justitieel geplaatsen bij Stichting DOOR. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de ISt hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie in welke mate Stichting DOOR de justitieel geplaatsen voorbereidt op hun terugkeer in de vrije samenleving en of de begeleiding gericht is op het voorkomen van recidive.

2.1 Selectie en plaatsing

criterium

Bij de plaatsing op grond van een justitiële titel bij een Demo-instelling wordt een selectieprocedure gevolgd. Voor kandidaten is duidelijk welke plaatsingseisen de Demo-instelling hanteert en hoe de intakeprocedure verloopt. Uit het samenwerkingsconvenant tussen de reclasseringsorganisaties en de Demo-instellingen vloeit voort dat de reclassering screent of de kandidaat beschikt over een wettelijk erkende verblijfstatus, of er geen sprake is van een acute alcohol- drugs- of gokverslaving, of er geen sprake is van acute psychiatrische of ernstige persoonlijkheidsproblematiek en of de kandidaat gemotiveerd is om het door de Demo-instelling aangeboden programma te volgen. Eisen die de Demo-instellingen stellen aan de plaatsing, zijn dat er een goede gedegen informatievoorziening vooraf is, dat er een beperkt overlastrisico is en dat er een serieuze en betrouwbare begeleiding door de reclassering geboden kan worden.

Aan de hand van deze informatie wordt besloten of de kandidaat wordt uitgenodigd voor een intake. Indien hiertoe wordt besloten volgt binnen 20 werkdagen een uitnodiging voor de intake. Na het intakegesprek ontvangt de reclassering een bevestiging van plaatsing of een gemotiveerde afwijzing.

Bevindingen

Stichting DOOR heeft haar intakeprocedure beschreven. De procedure is schematisch weergegeven in een stroomdiagram en in een matrix is voor de medewerkers van DOOR overzichtelijk weergegeven wie welke taken heeft tijdens de intake. De intakeprocedure is een onderdeel van het kwaliteits-handboek en wordt een keer per twee jaar geëvalueerd. De volgende evaluatiedatum is 1 april 2011.

De intake vangt aan met de ontvangst van het aanmeldingsformulier. Dit aanmeldingsformulier is een door DOOR ontwikkeld document met een aantal in te vullen gegevens. Het gaat dan bijvoorbeeld om basisgegevens

als personalia en adresgegevens, maar ook om gegevens over de huidige detentie en het detentieverleden. Aan de aanmelder wordt gevraagd om aan te geven op basis van welke justitiële titel een verblijf bij DOOR gewenst is, wie de contactpersoon is binnen de inrichting, wie de reclasseringswerker is en ook wie de advocaat is. Vervolgens worden aan de aanmelder een aantal vragen gesteld over alcohol- en drugsgebruik, gokverslaving, gezondheidssituatie, wonen, werken, financiën, relaties en zingeving. Ten slotte wordt de aanmelder gevraagd een levensbeschrijving te geven.

Stichting DOOR informeert de aanmelder in het aanmeldformulier over het vervolg van de procedure en vraagt de aanmelder toestemming te geven om informatie en rapportages die verband houden met de plaatsing op te vragen bij de plaatsende instantie of andere hulpverleningsinstellingen.

De ISt heeft met bewoners gesproken over de aanmelding bij Stichting DOOR. Zij kwamen op verschillende wijzen in contact met DOOR. Bijvoorbeeld via een folder over DOOR in de inrichting of een trajectbegeleider in de inrichting die een gedetineerde over DOOR informeerde. Ook was iemand door een reclasseringswerker op het bestaan van DOOR geattendeerd.

De ISt sprak met een BSD'er van PI Torentijd die aangaf dat er met name gedetineerden geselecteerd worden om in het kader van een penitentiair programma bij stichting DOOR geplaatst te worden. Omdat echter 80 tot 90 procent van de gedetineerden met verslavingsproblematiek kampt komt slechts een klein deel van de gedetineerdenpopulatie in aanmerking voor plaatsing.

Hoewel verslavingsproblematiek een contra-indicatie is komt het volgens een medewerker van DOOR geregeld voor dat pas tijdens het verblijf bij de stichting blijkt dat hiervan sprake is. De aanmelder informeert de stichting niet altijd van te voren over eventuele contra-indicaties en als de PI eveneens geen informatie over verslavingsproblematiek heeft of geeft dan kan dit niet altijd van te voren bij reclassering en DOOR bekend zijn. Hoewel het een contra-indicatie voor aanmelding is wordt, als het later aan het licht komt, het programma niet direct beëindigd maar in overleg met de reclassering gezocht naar een oplossing. Overige contra-indicaties die DOOR hanteert zijn conform het samenwerkingsprotocol met de reclassering.⁵ Aanvullende eisen die DOOR hanteert, zijn dat de aanmelder dient te beschikken over een geldig identiteitsbewijs, dat het geen ernstige zedendelinquent betreft en dat de aanmelder minimaal 18 jaar oud is.

Na ontvangst van het aanmeldingsformulier maakt de administratie bij DOOR een digitaal dossier aan en stuurt de aanmelder een ontvangstbevestiging. De intake, dit zijn speciaal daarvoor opgeleide woonbegeleiders, vragen na ontvangst van het aanmeldingsformulier een aanvullende rapportage op bij de MMD in de inrichting. De ISt sprak met een medewerker MMD van PI Torentijd

⁵ Zoals bijvoorbeeld geen acute psychiatrische of ernstige persoonlijkheidsproblematiek.

die de samenwerking met DOOR als goed bestempelde. Mede op basis van het rapport van de MMD wordt besloten of er wel of geen intake plaatsvindt. Indien er tot een intake besloten wordt informeert DOOR de inrichting en maakt een afspraak. Dit is in ieder geval binnen twee weken na ontvangst van het aanmeldformulier. Over de intake schrijft de intaker een intake adviesrapport. De intake wordt vervolgens beoordeeld door de intakecommissie in het I&O (Informatie & Ondersteuning) overleg bestaande uit de trajectbegeleider, de procesbegeleider en de coördinator (en in de toekomst ook een teamleider). Hierbij wordt rekening gehouden met informatie uit de intake zelf, informatie uit het aanmeldingsformulier en informatie van derden. Na een positief oordeel bespreekt de intaker de plaatsingsdatum met de zendende inrichting en de aanmelder. De plaatsingsdatum wordt doorgegeven aan de interne trajectbegeleider die een mentor aanwijst.

Selectie en plaatsing

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium selectie en plaatsing voldoet het beleid. Hoewel niet verwijtbaar aan Stichting DOOR, voldoen uitvoering en de borging overwegend en niet volledig, omdat DOOR niet altijd door de zendende penitentiaire inrichting over eventuele contra-indicaties geïnformeerd wordt. Pas na plaatsing komen deze dan aan het licht. Het is niet duidelijk of de contra-indicaties in voorkomende gevallen bij de zendende pi bekend waren.

2.2 Begeleiding en programma(aanbod)

Criterium

De begeleiding en het programma(aanbod) dienen volgens de kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie bij te dragen aan de reïntegratie en het voorkomen van recidive. De begeleiding is gericht op een specifiek, vastgelegd doel en dan met name op door de reclassering geïndiceerde problemen, de bevordering of behoud van de zelfredzaamheid van de bewoner, de bevordering van de integratie van de bewoner in de samenleving en op de omgang met de gevolgen van de aandoening, stoornis en/of bestaande beperkingen.

Er wordt gewerkt met individuele dossiers waarin het doel en de wijze waarop dit doel gerealiseerd dient te worden beschreven zijn.

De kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie stellen dat de aanpak programmatisch dient te zijn en dat het programma minimaal een jaar en maximaal 2 jaar (of 2,5 jaar indien sprake is van bijzondere voorwaarden bij (deels) voorwaardelijke veroordeling) duurt. Volgens het samenwerkingsconvenant tussen de 3 reclasseringsorganisaties en de Demo-instellingen

duurt een programma minimaal ongeveer 8 tot 12 maanden en maximaal 2,5 jaar. De Ist verwacht dat programma's van Demo-instellingen getoetst worden op effectiviteit ten aanzien van het terugdringen van recidive.

Bevindingen

In haar beleidsnota 2008-2012 beschrijft Stichting DOOR dat ze het als haar missie ziet om ex-gedetineerden en gedetineerden in de laatste fase van hun detentieperiode opvang en begeleiding te bieden met als doel het bewerkstelligen van resocialisatie en een veiliger leefklimaat. De begeleiding bij DOOR is programmatisch en bestaat uit drie fasen waarvan twee door justitie worden gefinancierd. De eerste fase in Vlissingen en de tweede fase in Middelburg. De derde fase in een eigen woning heeft geen 24-uurs begeleiding en wordt om die reden niet gefinancierd. Het initiatief voor een doorplaatsing naar de volgende fase ligt bij de bewoner die de woonbegeleider verzoekt een advies op te stellen dat naar het I&O overleg gaat. Bij een penitentiair programma wordt bij de aanvraag om naar de tweede fase te gaan tevens de reclassering en de PIA⁶ in de besluitvorming betrokken. Het brondocument voor de begeleiding van bewoners bij Stichting DOOR is het trajectplan. Nadat de mentor is aangewezen maakt deze samen met de bewoner een eerste aanzet voor dit individuele trajectplan. Het trajectplan bevat, naast een aantal algemene gegevens, de in samenspraak met de bewoner vastgestelde doelen voor vijf pijlers die Stichting DOOR heeft benoemd. Deze pijlers, ook wel interventies genoemd, zijn achtereenvolgens wonen, werken, relaties, financiën en zingeving. Middelengebruik is als apart onderwerp benoemd. Per pijler/onderwerp is een plan van aanpak beschreven met daaraan gekoppelde termijnen. Het trajectplan dient tot stand te komen conform het in het kwaliteitshandboek opgenomen document "product en procesomschrijving Trajectbegeleiding". Bij het opstellen dient rekening te worden gehouden met informatie over de bewoner uit rapportages, uit de intake et cetera. Onder andere wordt rekening gehouden met de verplichtingen die de bewoner heeft t.a.v. zijn (justitiële) programma en die conform het "stappenplan binnenkomst nieuwe bewoners" bij binnenkomst worden geïnventariseerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om het zich aanmelden bij de verslavingsreclassering voor een urinecontrole of zich aanmelden bij de reclassering, de Waag of het DOK voor interventies t.b.v. therapie of agressieregulatie training. Bij het opstellen en evalueren van het trajectplan wordt rekening gehouden met de door de reclassering geïndiceerde problemen. De titel op grond waarvan en de bijzondere voorwaarden waaronder een bewoner wordt geplaatst zijn bekend bij DOOR. Bewoners komen volgens Stichting DOOR doorgaans binnen via Reclassering Nederland of de Verslavingsreclassering

⁶ Penitentiaire Inrichting Administratief.

JVZ op basis van een RISC-uitslag. Deze uitslag wordt dan meegenomen bij het opstellen van het trajectplan. Indien de RISC-uitslag nog niet bekend is, wordt deze informatie later in het trajectplan verwerkt.

Nadat mentor en bewoner het trajectplan hebben opgesteld toetst de trajectbegeleider of het volledig is en of het past binnen de methodiek van DOOR. De trajectbegeleider maakt ook kennis met de bewoner. Binnen twee à drie weken wordt het trajectplan geformaliseerd door mentor en bewoner. Vervolgens wordt het elke zes weken opnieuw geformaliseerd. Er is dan ook afstemming met de reclassering. De trajectbegeleider bewaakt dit proces. Uit dossieronderzoek door de ISt is gebleken dat de trajectplannen in de dossiers van de bewoners aanwezig zijn. Tevens is van de trajectplannen een digitale versie opgeslagen en toegankelijk voor medewerkers.

Voor bewoners wordt naast het trajectplan een arbeidstoeleidingsplan opgesteld dat als doel heeft een individuele deelnemer binnen zes maanden te begeleiden naar een reguliere baan. In het document “arbeidsreïntegratie 2009” is beschreven wie bij de arbeidsreïntegratie betrokken zijn en uit welke fasen deze integratie bestaat. Er worden vier fasen onderscheiden. In de eerste fase wordt er specifiek voor de arbeid een intake gehouden waarbij gebruik kan worden gemaakt van een Interesse- en Motivatie-index. In de tweede fase worden aan bewoners arbeidsgerichte activiteiten cursussen en trainingen aangeboden. In de derde fase begeleidt Stichting DOOR bewoners bij het vinden van een geschikte functie of stageplaats. Hierbij maakt Stichting DOOR gebruik van haar netwerk van werkgeversrelaties. Ook beschikt DOOR over een sollicitatieservicepunt waar een trainer aanwezig is om bewoners te begeleiden bij sollicitaties. In de laatste fase, als bewoners een betaalde baan of andere werkvorm gevonden hebben, biedt Stichting DOOR verdere begeleiding aan in de vorm van jobcoaching. Indien werkgever en bewoner hier behoefte aan hebben vindt er volgens een vast stramien overleg en evaluatie plaats. Intern heeft DOOR een eigen Arbeidstrainingscentrum (ATC) tot haar beschikking. Hier is voldoende werk om alle bewoners 28 uur per week een betaalde baan te bieden.

Voorbeelden van werkzaamheden zijn: het opknappen van banken voor de stad Middelburg; fietsen repareren; houtbewerking; laswerk; voor de gemeente Middelburg de touristenroute onkruid vrij maken; opdrachten voor het waterschap et cetera. In de volgende paragraaf komt het ATC nader aan de orde. Stichting DOOR biedt ook een aantal trainingen aan om de zelfredzaamheid en resocialisatie van bewoners te vergroten. Zo wordt de door het NIBUD ontwikkelde cursus “Omgaan met geld” gegeven met als doel het voeren van een eigen financiële administratie en het vergroten van de kans op langdurig zelfstandig wonen. Ook wordt de training “Sociale vaardigheden” gegeven teneinde bij te dragen aan de resocialisatie van de bewoner binnen de huidige en toekomstige woon- en werkomgeving. Voor beide trainingen geldt dat ze niet voor alle bewoners verplicht zijn. Er

bestaat een verplichting indien de bewoner aan specifieke criteria voldoet. Bewoners mogen als ze niet voldoen aan deze criteria, maar wel belangstelling hebben voor de cursus, ook op vrijwillige basis deelnemen. De mentoren en de trajectbegeleider melden bewoners aan voor deze cursussen. De training “Sociale vaardigheden” wordt in het ATC gegeven. Dit geldt ook voor een andere cursus die bewoners bij DOOR kunnen volgen: de VCA-Basisveiligheid. Deze cursus, die in principe wel voor iedere bewoner verplicht is, bereidt deelnemers voor op deelname aan het examen VCA-B. Het VCA-B diploma wordt door veel werkgevers verplicht gesteld en is een van de eerste basisvoorwaarden voor toegang tot de segmenten van de arbeidsmarkt waar 95% van de bewoners van DOOR potentieel aan het werk kan. De cursus wordt gegeven door de arbeidstrainer.

Het ATC wordt ook gebruikt voor het houden van groepsgesprekken. Er zijn twee trajecten van acht weken waarbij in het eerste traject de nadruk ligt op de bewoner en zijn omgeving en in het tweede traject op de bewoner en zijn eigen beleving. Ook de groepsgesprekken zijn een verplichte activiteit. Aan het einde van het tweede traject bestaat de mogelijkheid om vrijwillig door te stromen naar een derde traject waarin het gevoelsleven centraal komt te staan. Deze gesprekken hebben een verwerkend karakter. Een keer per half jaar overleggen en evalueren groepsgesprek-vrijwilligers, de vrijwilligerscoördinator en de groepsgesprekleider. De trainingen, cursussen en het groepsgesprek zijn beschreven in het kwaliteitshandboek. De betreffende documenten worden 1 keer per twee jaar geëvalueerd. De cursus “Omgaan met geld” en de training “Sociale vaardigheden” worden na afloop met de deelnemers geëvalueerd. De cursus VCA-B wordt geëxamineerd door het PBNA, een externe onafhankelijke organisatie.

De begeleiding van individuele bewoners is een vast agendapunt tijdens het medewerkeroverleg en het I&O overleg waar de coördinator, de procesbegeleider en de trajectbegeleider aan deelnemen. Tijdens deze overleggen is er aandacht voor het feit dat de begeleiding die geboden wordt, ook daadwerkelijk gericht is op de omgang met de gevolgen van een stoornis, aandoening of beperking van een bewoner. Het I&O overleg adviseert het stafoverleg o.a. over te nemen beslissingen op begeleidingsvlak. Vorig jaar heeft DOOR het gehele begeleidingsproces van bewoners geëvalueerd. Het voornemen is om dit cyclisch te gaan doen.

De duur van een programma is doorgaans minimaal een jaar en maximaal twee jaar. Wel is het zo dat mensen soms binnen een jaar positief uitstromen naar fase 3. Ze blijven dan in een programma van DOOR, maar omdat er geen 24-uurs begeleiding is in fase 3 vallen ze, zoals eerder aangegeven, buiten het door justitie gefinancierde traject. DOOR biedt geen 24-uurs begeleiding in deze fase omdat het inherent aan een reïntegratietraject is dat de begeleiding geleidelijk wordt afgebouwd. Consequentie daarvan is

wel dat DOOR geen subsidie ontvangt van justitie voor bewoners in deze fase. Ze stromen dan uit het gefinancierde traject naar een plek voor maatschappelijke opvang die uit andere middelen bekostigd wordt. DOOR vindt het bijzonder jammer dat justitie geen bijdrage levert aan de laatste en in feite belangrijkste fase van het reïntegratietraject. Vooral ook omdat dit gebeurt op grond van het niet voldoen aan een eis, namelijk de 24-uurs begeleiding, die contrair is aan een belangrijke voorwaarde voor het kunnen reïntegreren, namelijk een geleidelijke afbouw van de begeleiding. Uitstroom binnen de minimum periode van een jaar betreft over het algemeen negatieve uitstroom. De oorzaak is meestal verslavingsproblematiek. Het is beleid dat bij harddrugsgebruik het programma wordt stopgezet. In de praktijk komt het voor dat een bewoner nog een tweede kans krijgt. Hiertoe wordt echter uitsluitend in samenspraak tussen directie en reclassering besloten. Het stopzetten van een programma geschiedt eveneens uitsluitend na overleg met de reclassering. DOOR monitort de resultaten van het eigen programma door positieve en negatieve uitstroom te registreren. Teneinde het effect van het programma van DOOR op het terugdringen van recidive inzichtelijk te maken heeft DOOR, net als de andere Demo-instellingen, bij het WODC cijfers over recidiverende ex-bewoners aangeleverd. Het WODC onderzoekt deze cijfers, die betrekking hebben op de afgelopen vijf jaar, momenteel.

Begeleiding en programma (aanbod)

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium begeleiding en programma(aanbod) voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

Aanbeveling aan de staatssecretaris van Justitie

Overweeg, in het belang van een effectieve reïntegratie, voor de financiering van de laatste fase van het verblijf bij een Demo-instelling niet de norm te hanteren dat er sprake dient te zijn van een 24-uurs begeleiding. Formuleer zonodig een norm die meer recht doet aan de noodzakelijke afbouw van de begeleiding in deze fase.

2.3 Samenwerking met derden

Criterium

De ISt vindt het belangrijk dat de samenwerking met derden bijdraagt aan de reïntegratie en het voorkomen van recidive. Er wordt daartoe actief samengewerkt met bijvoorbeeld gemeenten, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, (gezondheids)zorg en GGZ.

Bevindingen

Stichting DOOR heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Sociale Dienst Walcheren (SDW) die gericht is op het duurzaam plaatsen van (ex-) gedetineerden op een reguliere arbeidsplaats. Bij dit traject is Fourstar Reïntegratie Service B.V. betrokken en wordt gebruik gemaakt van het eigen arbeidstrainingcentrum van DOOR. De constructie die bedacht is ziet er als volgt uit: DOOR meldt een bewoner aan bij de SDW. De SDW meldt een bewoner aan bij Fourstar waar de bewoner in dienst komt. Four Star detachert de bewoner bij het ATC van DOOR die zelf voor opdrachten zorgt. Fourstar regelt de administratie (wordt wekelijks geïnformeerd door de werkbegeleider van DOOR over de aanwezigheidsstaatjes) en betaalt aan DOOR. DOOR betaalt vervolgens de bewoner. Het traject duurt zes maanden en kan een keer verlengd worden. De gemeente stelt als voorwaarde dat 50% van de deelnemers doorstroomt naar een reguliere baan. Eind oktober is een evaluatie uitgevoerd, een rapport is nog niet beschikbaar, maar het advies is om het traject te continueren. Het belang van de gemeente is onder andere dat het aantal uitkeringsgerechtigden wordt teruggedrongen. Het belang van DOOR is dat zij de bewoners in de gecontroleerde omgeving van het eigen ATC een optimale begeleiding kan bieden. In het verleden werden bewoners bij het ATC van Fourstar geplaatst en kwamen daar soms in contact met andere deelnemers die geen goede invloed op de bewoners hadden.

Bij de Walcherse woningbouwcorporaties dient Stichting DOOR jaarlijks een aanvraag in voor woningen waar bewoners in de derde fase van het begeleidingstraject geplaatst kunnen worden. In 2009 zijn aan Stichting DOOR acht woningen toegewezen. Bewoners krijgen, zoals eerder gemeld, na het succesvol afronden van de derde fase de gelegenheid om op eigen naam een huurcontract voor de woning af te sluiten.

DOOR heeft met woongood Middelburg een voorbereidingsovereenkomst gesloten voor de huur van een boerderij van woongood Middelburg. Deze boerderij zal in de toekomst gebruikt worden als opvangcentrum voor (ex-) gedetineerden. DOOR verwacht dan ook toegerust te zijn voor justitieel geplaatsten met specifieke problematiek zoals een persoonlijkheidsstoornis, een aangetoonde verstandelijke beperking of acute middelenafhankelijkheid. Het ministerie van Justitie heeft specifieke kwaitescriteria opgesteld voor het kunnen plaatsen van deze zwaardere doelgroep.

Stichting DOOR werkt actief samen met Reclassering Nederland en de verslavingsreclassering JVZ Emergis. Deze laatste organisatie voert bijvoorbeeld de urinecontroles uit voor Stichting DOOR. Daarnaast schrijven beide reclasseringsorganisaties adviesrapportages en houden ze toezicht op de

tenuitvoerlegging van de voorwaarden (in het vonnis). In het kader van het toezicht hebben DOOR, de bewoner en de betrokken reclasseringsorganisatie een keer per zes weken een driegesprek. Zowel DOOR als de reclasseringsorganisaties zijn tevreden over de onderlinge samenwerking. Deze samenwerking bestaat al geruime tijd en het recent gesloten convenant tussen de 3RO en de Demo-organisaties is, volgens de reclasseringswerkers van RN en de verslavingsreclassering JVZ Emergis waarmee de Inspectie sprak, grotendeels in lijn met de reeds bestaande werkwijze. Van de in het convenant vastgelegde mogelijkheid voor Demo-instellingen om 24-uur per dag contact op te nemen met de betrokken reclasseringsorganisatie waren de betreffende reclasseringswerkers nog niet op de hoogte. Waar medewerkers in het contact met de reclassering niet altijd tevreden over zijn, is de overdracht van het reclasseringscontact van een unit buiten de regio naar de unit Middelburg. Deze overdracht wordt standaard door DOOR aan de betrokken reclasseringsunit gevraagd omdat het bij unit Middelburg een vaste contactpersoon heeft en er periodiek overlegd moet worden. De interne overdracht binnen de reclassering loopt volgens medewerkers van DOOR echter nog niet goed. De betrokken reclasseringsunit houdt de cliënt dan in de eigen portefeuille.⁷

Samenwerking met derden

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium samenwerking met derden voldoet het beleid. Hoewel niet verwijtbaar aan Stichting DOOR, voldoen de uitvoering en de borging overwegend en niet volledig, omdat bij de interne overdracht van een reclasseringscliënt van de ene naar de andere unit niet altijd voldoende voortvarendheid wordt betracht.

Aanbeveling aan de reclassering

Zie er op toe dat cliënten tijdig worden overgedragen aan de reclasseringsunit die het beste de belangen van de cliënt kan behartigen.

⁷ Bij navraag bij het hoofdkantoor van Reclassering Nederland bleek dat het uitgangspunt is dat een toezicht wordt overgedragen naar die regio alwaar iemand woonachtig is c.q. verblijft. RN acht het van belang dat, ingeval blijkt dat iemand niet is overgedragen, via de contactpersoon die DOOR heeft bij de reclassering, verzocht wordt tot directe overdracht. Indien die niet binnen een tijdsbestek van bijvoorbeeld 10 dagen is gerealiseerd, dient opgeschaald te worden via de unitmanager / leidinggevende (dit volgens afspraken binnen RN).

2.4 Dagbesteding

Criterium

Voor deelnemers aan een programma bij de Demo-instelling is er een vorm van dagbesteding. De Demo-instelling draagt er actief zorg voor dat alle deelnemers overdag aan activiteiten kunnen deelnemen.

Bevindingen

In het eigen ATC van Stichting DOOR werken bewoners in beginsel 28 uur per week. Er is voldoende aanbod van werk om alle bewoners de volledige 28 uur aan te bieden. Indien de reclassering hiermee instemt hebben bewoners ook de mogelijkheid om een deel van de arbeidstijd voor een uitzendbureau te werken. De voor het uitzendbureau gewerkte uren worden dan in mindering gebracht op de 28 uur bij het ATC. Een enkele bewoner zit in de huisdienst en is verantwoordelijk voor het schoonhouden van het huis. Andere vormen van dagbesteding zijn het mentorgesprek, het groepsgesprek, uitgebreide mogelijkheden om te sporten, internetten en tot uiterlijk 23 uur gezamenlijk op kamer tv kijken. Ook eten een aantal bewoners een keer per week samen. DOOR houdt een centrale planning bij waarin van te voren wekelijks het programma voor de bewoners individueel wordt vastgelegd. De planning maakt ook op elk moment inzichtelijk waar bewoners zijn en wat hun activiteiten zijn. Of bewoners daadwerkelijk de geplande uren hebben gewerkt wordt geregistreerd en indien dit niet overeenkomstig de planning is geweest wordt de reden daarvan vastgelegd.

Dagbesteding

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium dagbesteding voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

2.5 Conclusie

In dit hoofdstuk is aan de hand van een viertal criteria nagegaan hoe het gesteld is met de reïntegratieactiviteiten van justitieel geplaatsten bij Stichting DOOR. De conclusie is dat Stichting DOOR een effectieve bijdrage levert aan de terugkeer in de vrije samenleving van deze justitieel geplaatsten en dat de begeleiding gericht is op het voorkomen van recidive. Voor alle vier de criteria geldt dat het beleid voldoet aan de normen en aan de verwachtingen van de Inspectie. Voor het criterium begeleiding en programma(aanbod) en het criterium dagbesteding geldt tevens dat de

uitvoering en de borging hieraan voldoen. Op de overige twee criteria voldoen de uitvoering en de borging 'slechts' overwegend vanwege een buiten Stichting DOOR gelegen oorzaak. Bij het criterium selectie en plaatsing is dit omdat Stichting DOOR niet altijd door de zedende inrichting over eventuele contra-indicaties geïnformeerd wordt. Deze komen dan pas na plaatsing aan het licht. Bij het criterium samenwerking met derden ondervindt DOOR nog wel eens problemen in de afstemming met de reclasseringsorganisatie over een bewoner vanwege de trage interne overdracht van een reclasseringscliënt naar reclasseringsunit Middelburg. Met deze reclasseringsunit is het contact overigens uitstekend.

3

Maatschappijbeveiliging

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een viertal criteria in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappijbeveiliging bij Stichting DOOR. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de ISt hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over maatschappij-beveiliging.

3.1 Risico-inschatting

Criterion

Van bewoners die op grond van een justitiële titel bij een DEMO-instelling verblijven is een inschatting gemaakt van het recidiverisico en deze is vastgelegd en bekend bij de instelling. De instelling houdt hiermee in de begeleiding rekening en is alert op risico's voor de maatschappij.

Bevindingen

In het document "Trajectbegeleiding" heeft DOOR beschreven dat het bij het opstellen van het trajectplan van belang is dat er een inschatting wordt gemaakt van de risico's. Hierbij houdt DOOR rekening met alle informatie die over een bewoner bekend is. Het gaat dan bijvoorbeeld om informatie uit de intake en dossierinformatie uit de PI en om de door de reclassering uitgevoerde RISC. Zoals eerder bleek is de RISC-uitslag (nog) niet altijd aanwezig. Tijdens de aanvang van het verblijf zijn dan dus nog niet altijd alle risico's bekend. Over het algemeen is DOOR tevreden over de informatieoverdracht, deze is echter niet systematisch en in belangrijke mate afhankelijk van de bereidwilligheid van betrokken partijen.

Oordeel

Stichting DOOR maakt in de trajectbegeleiding een inschatting van de risico's op basis van de informatie die bekend is. Het beleid voldoet. Omdat de informatieoverdracht echter niet systematisch is en bij aanvang van het verblijf niet altijd alle risico's bekend zijn voldoen op het criterium risico inschatting de uitvoering en de borging overwegend.

Aanbeveling

Maak met betrokken partijen afspraken over een sluitende informatieoverdracht over bewoners zodat bij aanvang van het verblijf risico's zoveel mogelijk bekend zijn.

Risico-inschatting

Beleid

Uitvoering

Borging

3.2 Veiligheidsrisico's signaleren en beperken

criterium

Teneinde veiligheidsrisico's voor de maatschappij tijdig te kunnen signaleren en zoveel mogelijk te beperken past de DEMO-instelling controlemiddelen toe. De kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie schrijven voor dat er een 24-uurs begeleiding dient te zijn.⁸ De ISt vindt het daarnaast belangrijk dat de DEMO-instelling goed op de hoogte is van de locatie waar bewoners verblijven. Zo verwacht de ISt dat er een aanwezigheidsregistratie wordt bijgehouden en dat de instelling zekerstelt dat bewoners niet zonder toestemming gedurende de nacht de instelling verlaten.

Bevindingen

DOOR maakt gebruik van een aantal controlemiddelen die ertoe dienen bij te dragen dat de maatschappelijke veiligheid geborgd wordt. Zo is er voor de aanwezigheidscontrole een aan- en afwezigheidsbord waarop bewoners aangeven of ze er wel of niet zijn. Hiervan wordt volgens personeel ook consequent gebruik gemaakt. Naast het bord registreert het personeel de aanwezigheid. Ook buiten het gebouw wordt van bewoners verwacht dat ze op tijd aanwezig zijn bij afspraken. Indien bewoners bijvoorbeeld niet op tijd bij het ATC zijn, meldt DOOR dit aan de reclassering.

In het kwaliteitshandboek is in het document "vrijhedenbeleid" beschreven welke regels er gelden ten aanzien van verlof voor bewoners in het algemeen en meer in het bijzonder voor bewoners die bij stichting DOOR verblijven in het kader van een penitentiair programma of een artikel 43 plaatsing. Zo hanteert DOOR voor deze laatste categorieën de norm dat deelnemers tijdens de nachtelijke uren tenminste van 23.00 tot 6.00 op het verblijfadres aanwezig dienen te zijn tenzij er sprake is van een toekenning van de hoogste graad van vrijheden in het weekend.

Bij verdenking van drugsgebruik controleert DOOR bewoners hierop door het laten uitvoeren van een urinecontrole. De beperkingen van deze controle komen in paragraaf 5.2 aan de orde.

Voor Stichting DOOR is ook de sociale controle zeer belangrijk. In het kwaliteitshandboek is een document "contacten buurtbewoners" opgenomen. In het document is beschreven dat DOOR maandelijks contacten onderhoudt met de buurtbewoners welke aangrenzend wonen en leven rondom de opvanghuizen en het ATC. De voornaamste doelstelling is het creëren van een veilige en leefbare woonomgeving voor zowel burens als bewoners. De oplettendheid van burens heeft ook al een belangrijke bijdrage

⁸ In de kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie is dit als volgt beschreven: "de zorgaanbieder draagt er zorg voor dat er sprake is van een 24-uurs begeleiding." Er zijn geen verwachtingen geformuleerd ten aanzien van de invulling en intensiteit van deze begeleiding.

geleverd aan de aanwezigheidscontrole. Zo constateerden burens van het opvanghuis in Vlissingen dat bewoners tijdens de nachtelijke uren het pand via de dakterrasdeuren verlieten. Binnenkort wordt daarom naast de reeds aanwezige panieksluiters een camerasysteem aangebracht. Sociale controle komt ook van medewerkers die in Vlissingen en Middelburg wonen en de bewoners geregeld op straat tegenkomen. Ook is er een goed contact met de wijkagent.

DOOR geeft voor de locaties in Vlissingen en Middelburg op een verschillende wijze invulling aan de 24-uurs begeleiding. In het eerste fase opvanghuis in Vlissingen is 24 uur per dag fysiek iemand aanwezig. Onder andere in het BHV-plan is de indeling van de werktijden beschreven. 's Nachts is er een nachtwaker die relevante informatie in de dagrapportage zet en meldt bij de overdracht. Ook voor de tweede fase in het opvanghuis in Middelburg geldt volgens het management dat er sprake is van een 24-uurs begeleiding. In tegenstelling tot het opvanghuis in Vlissingen is hier echter geen nachtelijk toezicht. Om ook tijdens de nachtelijke uren toezicht te houden op het pand in Middelburg heeft Stichting DOOR besloten camera's aan te laten brengen die door de nachtwakers in Vlissingen kunnen worden uitgelezen. De aanrijdtijd vanuit Vlissingen zal dan ongeveer 10 minuten bedragen. Voor zowel het opvanghuis in Vlissingen als het opvanghuis in Middelburg geldt dat DOOR te allen tijde een beroep kan doen op beveiligers van Delta Safe. Ook in noodsituaties als er door bijvoorbeeld een griep-pandemie onvoldoende medewerkers zijn om de noodzakelijke begeleiding te bieden kan DOOR een beroep doen op Delta Safe voor ondersteuning.

Veiligheidsrisico's
signaleren en
beperken

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium veiligheidsrisico's signaleren en beperken voldoen het beleid, de uitvoering en de borging overwegend maar niet volledig omdat het toezicht op het opvanghuis in Middelburg gedurende de nachtelijke uren verbeterd kan worden. Stichting DOOR heeft inmiddels besloten dit toezicht te verbeteren door camera's aan te brengen.

3.3 Melden overtredingen

Criterium

Uit de kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie vloeit voort dat indien er sprake is van (een vermoeden van) ernstige recidive van een bewoner die binnen justitieel kader bij de DEMO-instelling verblijft de

instelling dit meldt bij het ministerie van Justitie. Hetzelfde geldt voor de kans op ernstige recidive bij een (voortijdig) vertrekkende bewoner. Indien een bewoner die in het kader van de tenuitvoerlegging van een tbs-maatregel bij de instelling verblijft zich aan deze maatregel onttrekt dient de instelling dit te melden bij het Landelijk meldpunt ongeoorloofde afwezigheid.

Verder verwacht de IST dat de DEMO-instelling aangifte doet bij de politie van strafbare feiten die tijdens het verblijf bij de instelling door bewoners gepleegd worden. Indien een bewoner de in het vonnis opgenomen of door de reclassering gestelde voorwaarden schendt dan verwacht de IST dat de DEMO-instelling de reclassering hiervan in kennis stelt. Dit geldt ook voor het overtreden van interne regels van de DEMO-instelling.

Bevindingen

Stichting DOOR hanteert het incidentenprotocol waarin afspraken tussen de DEMO-instellingen en de Directie Sanctie- en Preventiebeleid van het ministerie van Justitie zijn vastgelegd. Dit protocol is een nadere uitwerking van de kwaliteitscriteria van het ministerie van justitie die betrekking hebben op het melden van (een vermoeden van) ernstige recidive en de kans op ernstige recidive bij een (voortijdig) vertrekkende bewoner.

Stichting DOOR geeft aan dat er in voorkomende gevallen altijd overleg is met DSP. Indien er sprake is van (een vermoeden van) ernstige recidive wordt dit geregistreerd in het dagelijks logboek en in het digitale dossier op persoonsniveau. In hoofdstuk 6 gaat de Inspectie in op consequentheid waarmee gegevens over bewoners in het algemeen in beide systemen geregistreerd worden.

Bij Stichting DOOR verblijven geen bewoners in het kader van de tenuitvoerlegging van een tbs-maatregel. Dit aspect heeft de Inspectie bij deze doorlichting dan ook buiten beschouwing gelaten.

In het crisisprotocol heeft Stichting DOOR beschreven dat ze het wenselijk acht dat het slachtoffer van een strafbaar feit aangifte doet bij de politie indien het feit buiten gepleegd is. Als het gaat om een strafbaar feit tegen personeel, doet DOOR aangifte en niet het individuele personeelslid omdat het personeelslid dan in een lastig parket komt met de bewoner.

Indien een bewoner de voorwaarden uit het vonnis of aanvullende reclasseringsvoorwaarden schendt dan meldt DOOR dit conform de samenwerkingsovereenkomst tussen de DEMO-instellingen en de drie RO bij de betrokken reclasseringsinstelling. Dit geldt ook voor het overtreden van interne regels van DOOR. Van schendingen van de voorwaarden en het overtreden van interne regels wordt een incidentregistratie bijgehouden. Bij het protocol “gele kaarten, incidenten en schaderegistratie” dat is opgeno-

men in het kwaliteitshandboek is een standaard formulier gevoegd voor het registreren van een incident. **Oordeel**

Op het criterium melden overtredingen voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

3.4 Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden

Criterium

De ISt verwacht dat de begeleiding van een bewoner in overeenstemming is met de voorwaarden in het vonnis en/of de door de reclassering opgelegde voorwaarden. De DEMO-instelling draagt er zorg voor dat het begeleidingsprogramma niet in strijd is met deze voorwaarden en stemt waar nodig af met de reclassering over het conform de voorwaarden invulling geven aan individuele begeleidingsplannen.

Bevindingen

Het vonnis en de voorwaarden zijn bekend bij medewerkers van DOOR. Bij het opstellen van het trajectplan wordt hiermee rekening gehouden. In het trajectplan is een aparte paragraaf opgenomen voor het advies van de reclassering. De trajectbegeleider bewaakt dat het trajectplan niet in strijd is met de voorwaarden. Indien een bewoner de voorwaarden overtreedt dan stelt DOOR de reclassering hiervan in kennis. Indien er een beslissing dient te worden genomen over het al dan niet stopzetten van een traject naar aanleiding van het overtreden van de voorwaarden dan geschiedt dit in overleg met de reclassering.

Oordeel

Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden

Op het criterium begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

Begeleiding
conform vonnis
en/of voor-
waarden

Beleid

Uitvoering

Borging

3.5 Conclusie

In dit hoofdstuk is aan de orde geweest hoe het gesteld is met de maatschappijbeveiliging bij Stichting DOOR. Van de vier criteria waarnaar gekeken is, voldoen er twee volledig. Het betreft de criteria melding van overtredingen en begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden. De Inspectie is positief over het beleid dat in de in het kwaliteitshandboek opgenomen protocollen en andere documenten is vastgelegd. Het criterium veiligheidsrisico's signaleren en beperken voldoet overwegend maar niet volledig omdat het toezicht op het opvanghuis in Middelburg gedurende de nachtelijke uren verbeterd kan worden.

Ook het criterium risico-inschatting voldoet overwegend en niet volledig omdat de informatieoverdracht naar DOOR niet systematisch is en bij aanvang van het verblijf niet altijd alle risico's bekend zijn. DOOR kan er naar streven door sluitende afspraken de informatievoorziening te verbeteren.

4

Rechtspositie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een zestal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het gesteld is met de rechtspositie van de justitieel geplaatsten bij Stichting DOOR. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Ist hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie of de rechten zijn gewaarborgd.

4.1 Rechtmatige plaatsing

Criterion

Bij plaatsing in een DEMO-instelling op basis van een door het ministerie van Justitie gefinancierde juridische titel dient de instelling volgens de kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie (teneinde voor deze plaatsing te worden gefinancierd) te beschikken over een beslissing waaruit de juridische titel blijkt. De Ist kijkt bij dit criterium naar de aanwezigheid van de juridische titels op grond waarvan een bewoner is geplaatst bij een DEMO-instelling om vast te stellen of bewoners op een deugdelijke juridische grondslag aan een justitieel traject worden onderworpen.

Bevindingen

In het document “Stappenplan binnenkomst nieuwe bewoner” is vastgelegd dat indien er sprake is van een justitieel programma, er zo snel mogelijk een kopie van de beschikking of het vonnis naar de administratie van DOOR en de coördinator gefaxt wordt. Personeel geeft aan overeenkomstig te handelen. Uit dossieranalyse door de Inspectie is gebleken dat zowel in het papieren als in de digitale dossiers de beslissing waaruit de juridische titel blijkt, aanwezig is.

Oordeel

Op het criterium rechtmatige plaatsing voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

Rechtmatige plaatsing

Beleid

Uitvoering

Borging

4.2 Informeren over rechten

criterium

Op grond van de artikelen 33, 76 en 77 ECS dienen bewoners bij het eerste contact mondeling en schriftelijk in een voor hen begrijpelijke taal te worden geïnformeerd over hun rechten en plichten. Het gaat dan bijvoorbeeld om leefregels waarbij voor de bewoner duidelijk dient te zijn wat van hem verwacht wordt en welke consequenties het overtreden van regels heeft. De Ist verwacht dat een bewoner in ieder geval geïnformeerd wordt over het recht om een klacht in te dienen, over het recht op privacy en over het recht om toegang te hebben tot het eigen dossier.

Bevindingen

De eerste actie die is opgenomen in het document “Stappenplan binnenkomst nieuwe bewoner” is het mondeling doornemen van het huisreglement met de bewoner. Een in dienst zijnde woonbegeleider, indien aanwezig de mentor en anders een collega, dient dit op zich te nemen. De bewoner is dan echter al bekend zijn met de belangrijkste huisregels omdat deze reeds bij de intake worden uitgelegd. Bewoners gaven aan goed geïnformeerd te worden, zo is het sanctiebeleid (gele kaarten systeem) direct bij aanvang uitgelegd. De Inspectie stelde vast dat op de kamers van de bewoners een bewonersmap ligt waarin belangrijke informatie voor de bewoners is opgenomen. Een document in deze map is het huisreglement waarin bewoners geïnformeerd worden over het recht om een klacht in te dienen en over het recht op privacy. Hierbij wordt verwezen naar respectievelijk het klachtenreglement en het privacyreglement. In het privacyreglement is opgenomen dat bewoners het recht hebben het eigen dossier in te zien.

Oordeel

Op het criterium informeren over rechten voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

Informeren over rechten

Beleid

Uitvoering

Borging

4.3 Klachtrecht

criterium

Op grond van de artikelen 14, 15 en 16 ECS dienen bewoners bij een Demo-instelling een klacht te kunnen indienen over de wijze waarop ze door de instelling of medewerkers van die instelling behandeld worden. De instelling heeft hiertoe in een beklagprocedure voorzien waarin een objectieve en onafhankelijk toets van de klacht geborgd is. Toegang tot de beklagprocedure is eenvoudig en de afhandeling geschiedt binnen redelijke termijn. De bewoner kan tegen de beslissing in de klachtzaak bezwaar maken en/of beroep instellen.

Bevindingen

Stichting DOOR heeft een uitgebreid klachtenreglement dat een onderdeel is van het kwaliteitshandboek. Een keer per twee jaar wordt het geëvalueerd en zonodig bijgesteld. De volgende evaluatiedatum is 1 april 2011. In het klachtenreglement is beschreven dat Stichting DOOR zorg draagt voor het bestaan van een, onafhankelijk van Stichting DOOR werkende, klachtencommissie. Het bestuur van Stichting DOOR stelt een klachtencommissie in en benoemt drie leden, waaronder de voorzitter, die geen bestuurslid of werknemer zijn van Stichting DOOR. De klager kan een klacht vrij van kosten indienen bij de directeur van Stichting DOOR en zich bij het indienen van de klacht laten bijstaan. De directeur registreert de klacht en stuurt een ontvangstbevestiging naar klager en aangeklaagde. De directeur tracht altijd eerst te bemiddelen tussen partijen tenzij dit niet op prijs wordt gesteld door de klager of op voorhand duidelijk is dat dit niet tot een oplossing zal leiden. Indien er geen bemiddeling plaatsvindt of bemiddeling niet tot het gewenste resultaat leidt wordt de klacht doorgezonden naar de klachtencommissie.

De klachtencommissie stuurt direct na ontvangst van de klacht een ontvangstbevestiging aan de klager en een kopie van de klacht aan de aangeklaagde en aan Stichting DOOR. De klachtencommissie stelt een datum vast waarop de klacht tijdens een zitting wordt behandeld. Stichting DOOR verstrekt tijdig voor de zitting alle voor de behandeling van de klacht relevante informatie aan de klachtencommissie. Zowel de klager als Stichting DOOR als de aangeklaagde worden tijdens de zitting in de gelegenheid gesteld een mondelinge toelichting te geven op de klacht. De klager kan zich op eigen kosten tijdens de zitting laten bijstaan door een adviseur of een deskundige. Binnen vier weken, of indien er een bemiddelingspoging is ondernomen binnen zeven weken, na indiening van de klacht neemt de klachtencommissie een beslissing. De klachtencommissie kan aanbevelingen doen aan Stichting DOOR gericht op het nemen van maatregelen ten aanzien van de klager of bewoners in het algemeen. Het

klachtenreglement voorziet niet in de mogelijkheid tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen. Uit het jaarverslag 2008 van Stichting DOOR blijkt dat in 2008 geen klachten zijn ingediend bij de klachtencommissie.

Klachtrecht

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Stichting DOOR heeft in een beklagprocedure voorzien waarin een objectieve en onafhankelijk toets van de klacht geborgd is. Toegang tot de beklagprocedure is op papier eenvoudig en de afhandeling dient binnen een redelijke termijn te geschieden. Of dit in de praktijk ook zo is heeft de ISt niet kunnen beoordelen omdat er in 2008 geen klachten zijn ingediend. Het klachtenreglement voorziet niet in de mogelijkheid tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen. Om deze reden voldoen het beleid en de borging overwegend. Niet in het oordeel meegewogen valt het de ISt op dat de klager zelf de kosten dient te dragen voor het zich tijdens de zitting laten bijstaan door een adviseur of een deskundige.

Aanbevelingen

Voorzie voor de klager in de mogelijkheid om tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen. Overweeg te voorzien in kostenloze bijstand tijdens de zitting door een adviseur of deskundige.

4.4 Privacy

Criterium

Op grond van de artikelen 64 en 66 ECS dient de instelling rekening te houden met de privacy van de bewoner. Gegevens worden slechts bekend gemaakt aan personen die hiertoe bevoegd zijn en er worden niet meer gegevens geleverd dan nodig. Bij dit criterium kijkt de ISt of de instelling in instructies of anderszins schriftelijk heeft vastgelegd dat de privacy van bewoners gerespecteerd dient te worden, dat dit in de praktijk ook gebeurt en of er mechanismen zijn die waarborgen dat er verbeteracties getroffen worden indien er sprake is van privacyschendingen.

Bevindingen

Stichting DOOR heeft een privacyreglement dat een onderdeel is van het kwaliteitshandboek. Eén keer per twee jaar wordt het geëvalueerd en zonodig bijgesteld. De volgende evaluatiedatum is 18 juni 2011. Het privacyreglement is opgesteld door medewerkers, bewoners, ketenpartners, het College Bescherming Persoonsgegevens en enkele derden om duidelijk te maken hoe Stichting DOOR omgaat met gegevens van bewoners. Het

beschrijft de gegevens waarop het van toepassing is en de restricties die gelden voor het verzamelen, gebruiken en verwerken van gegevens over bewoners. Het regelt ook de voorwaarden waaronder deze gegevens aan derden ter beschikking kunnen worden gesteld. Bewoners geven aan dat er bij hen geen inbreuken op de privacy bekend zijn. Medewerkers stellen dat de privacy van bewoners gerespecteerd wordt. Indien er sprake zou zijn van een schending dan kan de bewoner gebruik maken van de klachtenprocedure. Daarnaast staat de mogelijkheid open dat een bewoner een klacht indient bij het College Bescherming Persoonsgegevens.

Privacy

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium privacy voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

4.5 Toegang dossier

Criterium

Volgens artikel 63 ECS heeft de bewoner het recht om kennis te nemen van zijn dossier. Bij dit criterium kijkt de IST of de instelling in schriftelijke procedures heeft vastgelegd dat bewoners (indien gewenst) toegang krijgen tot het eigen dossier, of in de praktijk bewoners ook altijd toegang krijgen tot het eigen dossier en of er mechanismen zijn die waarborgen dat er verbeteracties getroffen worden indien toegang niet verleend wordt.

Bevindingen

In artikel 11 van het privacyreglement is bepaald dat een bewoner recht heeft op een volledig overzicht van zijn cliëntgegevens. Dat houdt, aldus dit artikel, ook in dat de bewoner recht heeft op inzage in en afgifte van een afschrift van het dossier. Het betreffende artikel is nader uitgewerkt in het document “Dossierinzage door cliënten”. Bewoners geven aan dat ze als ze hier om vragen het eigen dossier altijd kunnen inzien. Volgens medewerkers worden dergelijke verzoeken standaard ingewilligd. Wel is het zo dat slechts een beperkt aantal bewoners hier daadwerkelijk om vraagt. Indien een bewoner vindt dat er onterecht geen inzage wordt gegeven in het eigen dossier dan kan de bewoner gebruik maken van de klachtenprocedure. Bij vertrek ontvangen bewoners kopieën van alle formele rapportages en van documenten afkomstig van derden, uit het eigen persoonsdossier. Zij tekenen dan de verklaring “ontvangst dossierstukken”. Het dossier wordt vervolgens gearchiveerd en gesloten.

Toegang dossier

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium toegang dossier voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

4.6 Discriminatie

Criterium

Op grond van artikel 20 ECS wordt er geen onderscheid gemaakt naar ras, geslacht, etnische herkomst, geloofsovertuiging of maatschappelijke situatie. Bij dit criterium kijkt de Ist of de instelling in instructies, gedragscode of anderszins schriftelijk heeft vastgelegd dat bewoners op deze gronden niet gediscrimineerd worden, of in de praktijk bewoners bij de instelling niet gediscrimineerd worden en of er mechanismen zijn die waarborgen dat er verbeteracties getroffen worden indien er wel sprake is van discriminatie.

Bevindingen

In het “protocol beroepsethiek” staat dat hulpverlening wordt geboden zonder aanzien des persoons. In de beleidsnota 2008-2012 schrijft Stichting DOOR dat ze mensen accepteert zoals ze zijn. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar religie, geaardheid, afkomst, verleden, rang of stand. Acceptatie kent ook grenzen voor Stichting DOOR, grensoverschrijdend gedrag wordt niet geaccepteerd. Medewerkers en bewoners geven aan dat er bij Stichting DOOR niet gediscrimineerd wordt. Bewoners ervaren een bepaalde beslissing wel eens als een onterecht onderscheid, maar als ze dan later reflecteren is er wel begrip. Indien de bewoner zich gediscrimineerd voelt kan deze gebruik maken van de klachtenprocedure.

Discriminatie

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium discriminatie voldoen het beleid, de uitvoering en de borging.

4.7 Conclusie

De Inspectie kan niet anders concluderen dan dat de rechten van bewoners bij Stichting DOOR goed geregeld zijn. Van de zes in dit hoofdstuk besproken criteria voldoen vijf criteria volledig. Uitsluitend voor het criterium klachtrecht, dat overigens overwegend voldoet, heeft de Inspectie een enkele opmerking. Zo mist het de mogelijkheid om tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen. Ook viel het de Inspectie op dat de klager zelf de kosten dient te dragen van de bijstand door een adviseur of deskundige tijdens de zitting.

5

Interne veiligheid

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een tweetal criteria uit het toetsingkader in op de vraag hoe het gesteld is met de interne veiligheid bij Stichting DOOR. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de fysieke veiligheid van de justitieel geplaatsten en de medewerkers van Stichting DOOR.

5.1 Veiligheid bewoners en medewerkers

criterium

Zowel voor bewoners als voor medewerkers bij een DEMO-instelling is het belangrijk dat het veilig is bij de instelling. Veilig om te werken en veilig om te wonen. Voor medewerkers verwacht de ISt dat ze getraind zijn in het omgaan met risicovolle situaties en dat er bijvoorbeeld veiligheidsrichtlijnen zijn voor kamerinspecties, huisbezoeken en nachtdiensten. Voor de veiligheid van bewoners vindt de ISt het belangrijk dat onderlinge agressie en geweld tussen bewoners zoveel mogelijk wordt tegengegaan en dat er voldoende aandacht is voor brandveiligheidsprocedures en brandveiligheidsvoorzieningen.

Bevindingen

In de “Veiligheidsinstructies binnen en buiten het pand” zijn veiligheidsmaatregelen beschreven. Medewerkers worden getraind in het omgaan met risicovolle situaties in de cursus “omgaan met agressie”. De Inspectie informeerde bij drie medewerkers of ze deze cursus hadden gevolgd. Bij een van de drie medewerkers bleek dit het geval te zijn. De andere twee medewerkers die respectievelijk één en twee jaar in dienst waren bij DOOR hadden de cursus nog niet gevolgd. Wel hadden ze alledrie de cursus psychodiagnostiek gevolgd.

Stichting DOOR heeft geen instructies voor kamerinspecties waarin is vastgelegd hoe de veiligheid van medewerkers het beste gewaarborgd kan worden. Zo is bijvoorbeeld niet vastgelegd of medewerkers een kamerinspectie samen of alleen uit dienen te voeren. In de praktijk blijkt er verschillend invulling te worden gegeven aan de kamerinspecties. Medewerkers bepalen bijvoorbeeld zelf of de bewoner al dan niet bij de inspectie aanwezig is. Specifieke afspraken voor de nachtdienst zijn beschreven in het BHV plan en in het document “werkafspraken nachtworkers” dat een onderdeel is van het kwaliteitshandboek. De brandveiligheidsprocedures zijn eveneens in het BHV plan opgenomen. Dit geldt ook voor het oefenen en testen van brandveiligheidsprocedures en voorzieningen en de evaluatie van de uitkomsten. Medewerkers en bewoners voelen zich over

het algemeen veilig. Volgens medewerkers is er ook wel eens sprake van spanningen en dreigt het dan onveilig te worden, er wordt dan echter tijdig opgetreden.

In het opvanghuis in Vlissingen dienen medewerkers piepers te dragen. Dit wordt nog wel eens vergeten, maar personeel onderling spreekt elkaar hier wel actief op aan. Doorgaans zijn er minimaal twee personeelsleden aanwezig op een locatie waar bewoners een programma volgen. Om elkaars veiligheid te waarborgen is er een ongeschreven regel om alert te zijn op de veiligheid van de ander. Is iemand meer dan 10 minuten buiten beeld dan wordt nagegaan of alles in orde is.

Voor het ATC geldt dat er gemiddeld negen bewoners tegelijkertijd verdeeld over drie verdiepingen en vier ruimtes aan het werk zijn. Er zijn dan doorgaans een à twee arbeidstrainers aanwezig en een stagiaire. In de afgelopen drie jaar is er, volgens de huidige arbeidstrainer, nooit een probleem geweest. Als er iets gaande is dan is het belangrijk dit van te voren aan te voelen en te voorkomen dat het escaleert. In het gebouw waar het ATC is ondergebracht is geen piepersysteem zoals in het opvanghuis in Vlissingen. De arbeidstrainer mist dit naar eigen zeggen niet. Het ATC is net als de opvanghuizen meegenomen in de RI&E. In het veiligheidshuis in Vlissingen is als additionele veiligheidsmaatregel een sluisdeur naar het personeelskantoor aangebracht.

Gedurende de nacht is er geen personeel aanwezig in het opvanghuis in Middelburg. Bewoners kunnen echter gedurende de nacht contact opnemen met de consignatiedienst die snel ter plaatse kan zijn. Een bewoner uit de derde fase waarmee de Inspectie sprak gaf aan dat hij tijdens zijn verblijf in Middelburg

's nachts een keer een beroep heeft gedaan op deze functionaris en dat die binnen acht minuten ter plaatse was.

Veiligheid bewoners en medewerkers

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Stichting DOOR heeft veiligheidsmaatregelen beschreven en traint medewerkers in het omgaan met risicovolle situaties. De Inspectie is ook positief over de aanwezigheid van het piepersysteem in het opvanghuis in Vlissingen. In het ATC, waar personeel elkaar slechts beperkt in het oog kan houden, ontbreekt echter een dergelijk systeem. Stichting DOOR heeft bovendien niet in instructies voor kamerinspecties vastgelegd hoe de veiligheid van medewerkers het beste gewaarborgd kan worden. Daarom voldoet het beleid beperkt. De uitvoering voldoet overwegend omdat personeel alert is, maar enkele medewerkers, die al enige tijd bij Stichting DOOR werken, de cursus omgaan met agressie nog niet hebben gevolgd. Omdat personeel elkaar in voorkomend geval aanspreekt op het niet dragen van de pieper en er voorzien is in het oefenen en testen van brandveilig-

heidsprocedures is de ISt positief over de borging. Deze voldoet overwegend, maar niet volledig omdat niet geborgd is dat medewerkers tijdens de cursus omgaan met agressie volgen.

Aanbevelingen

Realiseer instructies voor kamerinspecties en leg vast hoe de veiligheid van medewerkers het beste gewaarborgd kan worden.⁹

Draag er zorg voor dat alle medewerkers getraind zijn in het omgaan met risicovolle situaties.

Overweeg ook in het ATC en eventueel andere locaties waar Stichting DOOR dagelijks bewoners begeleid, te werken met een piepersysteem.

5.2 Drugsgebruik

criterium

Als voorwaarde om aan een programma bij een DEMO-instelling deel te nemen geldt dat er geen sprake is van een acute alcohol- of drugsverslaving. De ISt vindt het dan ook wenselijk dat gedurende het verblijf in de instelling het gebruik van drugs, waaronder alcohol, actief wordt tegengegaan. Zo wordt van de instelling verwacht dat ze beschreven heeft hoe ze het drugsgebruik tegengaat, welke normen er voor bewoners gelden en wat de sancties zijn bij overtreding van de normen. Van de instelling wordt verwacht dat ze overeenkomstig handelt en ook borgt dat het gebruik van drugs wordt tegengegaan.

Bevindingen

Volgens het sanctiebeleid van Stichting DOOR, dat is vastgelegd in het in het kwaliteitshandboek opgenomen protocol incidentregistratie, leidt het gebruik of bezit van harddrugs en/of het verhandelen van drugs in beginsel tot directe uitplaatsing. In het huisreglement is aangegeven dat het gebruik, bezit of verhandelen van drugs niet is toegestaan en tot een interne sanctie zal leiden. In de praktijk krijgen bewoners die harddrugs gebruikt hebben nog wel eens een kans. Hiertoe beslissen de directie en de reclassering dan in samenspraak.

Drugsgebruik wordt gecontroleerd door het afnemen van een urinecontrole indien er verdenkingen bestaan op grond van bijvoorbeeld gedrag of fysieke kenmerken. Voor personeel zijn geen specifieke instructies opgesteld voor het selecteren voor en het aanzeggen van een urinecontrole. Medewerkers

---

⁹ In haar wederhoorreactie heeft Stichting DOOR aangegeven dat n.a.v. de doorlichting er een protocol is opgesteld voor kamercontroles.

schatten zelf in wanneer dit wenselijk is. Daarnaast worden drugscontroles uitgevoerd indien hierover in het trajectplan afspraken zijn opgenomen. Dit kan bijvoorbeeld zijn naar aanleiding van voorwaarden uit het vonnis en/of afspraken met de reclassering. Van bewoners neemt Stichting DOOR niet steekproefsgewijs een urinecontrole af.

In het huisreglement wijst Stichting DOOR bewoners er op dat deze controles op onaangekondigde momenten kunnen plaatsvinden. Bewoners worden dan verwezen naar de verslavingsreclassering JVZ Emergis in Middelburg. Bewoners uit het opvanghuis in Vlissingen geven aan dat ze zelf de kosten moeten dragen voor het (openbaar) vervoer naar Middelburg om daar de door de Stichting verplicht gestelde controle te laten uitvoeren. Medewerkers geven aan dat de urinecontrole door de verslavingsreclassering JVZ zijn beperkingen kent omdat uitsluitend op maandag en vrijdag een controle kan worden uitgevoerd. Hierdoor is er een gerede kans dat, indien er op bijvoorbeeld dinsdag een vermoeden is van drugsgebruik, dit bij de controle op vrijdag niet meer valt aan te tonen. Medewerkers maken zich ook enigszins zorgen over het gebruik van drugs door bewoners. Met name in Vlissingen is het relatief eenvoudig voor bewoners om drugs te verkrijgen. Recent hadden enkele bewoners gezamenlijk op de kamer van een van de bewoners in het opvanghuis te Vlissingen met harddrugs geëxperimenteerd. Volgens Stichting DOOR zal dit tot beëindiging van de trajecten van betrokkenen leiden. Helaas is bij negatieve uitstroom drugsgebruik relatief vaak de oorzaak.

Stichting DOOR heeft geen specifieke instructies voor het houden van kamercontroles waarin bijvoorbeeld de aanleiding, de frequentie en specifieke aandachtspunten tijdens de controle zijn geregeld.

Desalniettemin houden medewerkers kamercontroles gehouden. Bewoners vinden het prettig dat ze geïnformeerd worden over gehouden controles. Zowel de uitkomsten van kamercontroles als van urinecontroles registreren medewerkers in het logboek en in het dossier op persoonsniveau.

Drugsgebruik

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Gebruik of bezit van harddrugs en het verhandelen van drugs leidt bij Stichting DOOR in beginsel tot directe uitplaatsing. Het beleid van Stichting DOOR hierover is helder en bewoners zijn dan ook goed op de hoogte van de consequenties van drugsovertredingen. Desalniettemin vormt drugsgebruik een probleem bij Stichting DOOR. De Inspectie vindt dat het beleid en de uitvoering op het criterium drugsgebruik beperkt voldoen. Zo mist de Inspectie specifieke instructies voor personeel waarin richtlijnen zijn opgenomen voor het selecteren voor en het aanzeggen van een urinecontrole. Ook mist de Inspectie specifieke instructies voor het houden van kamercontroles waarin bijvoorbeeld de aanleiding, de frequentie en specifieke aandachtspunten tijdens de controle zijn geregeld. Daarnaast

heeft Stichting DOOR geen beleid voor steekproefsgewijze urinecontroles. Controles worden in de praktijk dan ook uitsluitend op indicatie gehouden. Bij het laten uitvoeren van urinecontroles is het bovendien een grote beperking dat dit slechts twee keer per week mogelijk is. Hierdoor is het onvoldoende mogelijk om drugsgebruik actief tegen te gaan. De Inspectie vindt het onwenselijk dat een opvanghuis een omgeving is waar bewoners met drugs experimenteren. Het lijkt de Inspectie voorts niet een voor de hand liggende keuze om bewoners zelf de kosten te laten dragen voor het (openbaar)vervoer naar Middelburg om daar de door de Stichting verplicht gestelde controle te laten uitvoeren.¹⁰ Over de borging is de Inspectie positiever, deze voldoet bij gebrek aan beleid weliswaar niet volledig, maar wel overwegend omdat zowel de uitkomsten van kamercontroles als van urinecontroles worden geregistreerd in het logboek en in het dossier op persoonsniveau. Ook leidt de constatering van drugsgebruik tot maatregelen.

Aanbevelingen

Stel instructies op voor personeel met richtlijnen voor de selectie voor en het aanzeggen van een urinecontrole en voor het houden van kamercontroles waarin bijvoorbeeld de aanleiding, de frequentie en specifieke aandachtspunten tijdens de controle, zijn geregeld.¹¹

Onderwerp bewoners ook aan steekproefsgewijze urinecontroles.

Draag er zorg voor dat urinecontroles op meer momenten, dan de huidige twee dagen in de week, kunnen worden uitgevoerd.

5.3 Conclusie

In dit hoofdstuk is aan de hand van het criterium veiligheid medewerkers en bewoners en het criterium drugsgebruik ingegaan op de vraag hoe het gesteld is met de interne veiligheid bij Stichting DOOR. Van alle aspecten waar bij deze doorlichting naar is gekeken heeft de Inspectie relatief de meeste aanmerkingen en bijgevolg aanbevelingen voor de interne veiligheid. Dat wil niet zeggen dat de Inspectie een onveilige situatie heeft aangetroffen. Integendeel, bewoners en medewerkers voelen zich veilig bij Stichting DOOR en er is ook veel veiligheidsbewustzijn onder medewerkers. Juist dit veiligheidsbewustzijn heeft geresulteerd in een kritische reflectie

---

¹⁰ In haar wederhoorreactie heeft Stichting DOOR aangegeven dat na de doorlichting van de ISt besloten is dat bewoners niet meer zelf de reiskosten hoeven te dragen die gemaakt worden voor een door DOOR verplicht gestelde urinecontrole. Stichting DOOR vergoed nu deze onkosten aan de bewoners.

¹¹ In haar wederhoorreactie heeft Stichting DOOR aangegeven dat n.a.v. de doorlichting van de ISt er een protocol is opgesteld voor kamercontroles.

op de eigen organisatie en in het signaleren van belangrijke aandachtspunten. Belangrijkste aandachtspunten zijn dat het ontbreekt aan bepaalde instructies voor kamerinspecties en urinecontroles, dat niet alle medewerkers binnen afzienbare tijd na indiensttreding de cursus omgaan met agressie hebben gevolgd en dat de huidige mogelijkheden om urinecontroles uit te voeren niet toereikend zijn om drugsgebruik actief tegen te gaan.

6

Organisatieaspecten

Van de organisatieaspecten beziet de ISt die aspecten die direct invloed hebben op de kwaliteit van het primaire proces. Dit hoofdstuk gaat in op drie organisatieaspecten. Ook in dit hoofdstuk opent elke paragraaf met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de ISt hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de drie organisatieaspecten personeelsmanagement, communicatie en integriteit.

6.1 Personeelsmanagement

Criterium

Zowel kwantitatief als kwalitatief is de personeelsinzet voldoende om deelnemers met een justitiële titel de gevraagde begeleiding te kunnen bieden. De instelling heeft aandacht voor de personeelsterkte, ook tijdens vakantieperiodes. Volgens de kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie dient de instelling te beschikken over een opleidingsplan voor medewerkers. In dit plan is in ieder geval aandacht voor het omgaan met agressie en het gebruik van verslavende middelen. Bovendien dienen alle begeleiders te beschikken over HBO werk- en denkniveau.

Bevindingen

Het personeelsbeleid bij Stichting DOOR is er op gericht dat er altijd voldoende medewerkers aanwezig zijn om deelnemers met een justitiële titel de gevraagde begeleiding te kunnen bieden. Indien onderbezetting dreigt dan kan er een beroep gedaan worden op het beveiligingsbedrijf Delta Safe waarmee hieromtrent afspraken zijn gemaakt. Daarnaast wordt creatief omgegaan met de inzetbaarheid van personeel. Zo is bijvoorbeeld door de langdurige uitval van een arbeidstrainer er voor gekozen dat de procesbegeleider diens taken waarneemt. Door de inzet van vier stagiaires zijn er ook extra mensen op de werkvloer aanwezig. Ook kan Stichting DOOR een beroep doen op een uitgebreid vrijwilligersnetwerk. Volgens de roostermaker is het rooster met de huidige bezetting goed in te delen. In de zomerperiode moet er wel extra aangepakt worden. Waar volgens medewerkers wel aandacht voor dient te zijn is de bezetting van de diensten op de vrijdag- en zaterdagavond. Op deze avonden gaan bewoners uit en is er mede door alcoholgebruik een verhoogd risico op ongewenst gedrag. Ook geven arbeidstrainers aan dat met de huidige bezetting de gevraagde begeleiding wel geboden kan worden, maar dat er onvoldoende tijd overblijft om rapportages over bewoners door te lezen en zelf te rapporteren. De volgende paragraaf gaat nader op dit aspect in.

Voor vrijwilligers is er volgens de nota vrijwilligerswerk 2008 een begeleidings- en opleidingsprogramma. Uit de beleidsnota 2008-2012 blijkt dat dit een basistraining betreft van twee dagdelen. Voor vaste medewerkers heeft de Ist geen opleidingsplan aangetroffen. Volgens medewerkers zijn er voldoende mogelijkheden om gewenste opleidingen te volgen en wordt verwacht dat ze bepaalde trainingen ook volgen, maar een document waaruit blijkt welke trainingen er beschikbaar zijn en wanneer deze door wie gevolgd dienen te worden is niet voorhanden. Wat bij Stichting DOOR wel geregeld is, is dat het functioneringsgesprek dient voor het wederzijds kenbaar maken van opleidingen die aan het functioneren kunnen bijdragen. Daarnaast wordt er gewerkt met een persoonlijk ontwikkelingsplan waarin aandacht is voor opleidingen. Uit interviews blijkt echter dat niet alle medewerkers de training omgaan met agressie binnen afzienbare tijd hebben gevolgd.

Bij Stichting DOOR heeft recent een inhaalslag plaatsgehad om uitsluitend personeel met een Hbo-opleiding in dienst te hebben. Nagenoeg alle medewerkers hebben nu een dergelijke opleiding afgerond, een enkeling is nog bezig met de afronding van de HBO studie. Het personeel dat niet bereid was de vereiste papieren te halen heeft de organisatie verlaten. Medewerkers betreuren het dat enkele collega's die uitstekend functioneerden maar een Mbo-opleiding hadden en niet verder wilden studeren niet konden blijven.

Personeels management

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Zowel kwantitatief als kwalitatief is de personeelsinzet bij Stichting DOOR voldoende om deelnemers met een justitiële titel de gevraagde begeleiding te kunnen bieden. Waar de instelling nog aandacht voor zou kunnen hebben is de personeelsterkte op de vrijdag- en zaterdagavond. De uitvoering op het criterium kwantiteit en kwaliteit personeel voldoet daarom overwegend en niet volledig. In de uitvoering staan medewerkers wel voldoende middelen ter beschikking om opleidingswensen kenbaar te maken tijdens bijvoorbeeld het functioneringsgesprek en hieraan aandacht te besteden in het persoonlijk ontwikkelingsplan. Ook beleidsmatig heeft Stichting DOOR hier aandacht aan besteed. Omdat de Inspectie bij Stichting DOOR echter geen opleidingsplan heeft aangetroffen voldoet ook het beleid overwegend en niet volledig. In beleid heeft Stichting DOOR verder ook vastgelegd dat medewerkers niet alleen dienen te beschikken over een HBO werk- en denkniveau, maar ook daadwerkelijk een HBO-opleiding dienen te hebben afgerond. De borging voldoet omdat Stichting DOOR flexibel kan inspelen op onderbezetting door de inzet van vrijwilligers, stagiaires en Delta Safe.

Aanbevelingen

Heb aandacht voor voldoende personeelsbezetting op de vrijdag- en zaterdagavond.

Ontwikkel een opleidingsplan voor medewerkers en draag er zorg voor dat dit wordt uitgevoerd.

6.2 Communicatie

Criterium

Er is een effectieve in- en externe communicatiestructuur. Bijzonderheden over bewoners worden tijdig gerapporteerd en op de juiste, voor belanghebbenden toegankelijke locatie, geregistreerd.

Bevindingen

De Inspectie heeft bij Stichting DOOR geen document aangetroffen waarin de externe communicatiestructuur beschreven is. In de Nota “Doorontwikkelen binnen kaders” heeft Stichting DOOR wel haar interne communicatiestructuur beschreven. Deze communicatiestructuur blijkt ook aanwezig. Naast de dagelijkse communicatie- en informatie-uitwisseling onderling zijn er een aantal georganiseerde overleggen die op vaste momenten plaatsvinden. Zo is er eenmaal per vier weken een stafoverleg, eenmaal per twee weken een I&O overleg evenals een bewonersoverleg en een medewerkersoverleg, eenmaal per week een ATC overleg en ook is er geregeld een overleg tussen de directeur en de personeelsvertegenwoordiging. Wat opvalt bij DOOR is dat er niet alleen binnen de eigen functiegroepen gecommuniceerd wordt, maar ook daartussen. Zo worden de beslispunten vastgelegd op een gemeenschappelijke schijf waar ook andere functiegroepen toegang tot hebben en worden beslispunten uit andere overleggen in het eigen overleg aan de orde gesteld. Bovendien is een aantal medewerkers in verschillende overleggen vertegenwoordigd. Een voorbeeld is de procesbegeleider die bij het stafoverleg en het medewerkersoverleg zit en over hetgeen daar besproken is terugkoppelt in het ATC overleg. Ook met externe organisaties heeft Stichting DOOR, naast de adhoc communicatie via korte lijnen, op vaste momenten een georganiseerd overleg. De directeur van Stichting DOOR overlegt bijvoorbeeld twee keer per jaar met de reclasseringsorganisaties en ook twee keer per jaar met de regionale politie. Daarnaast is er op casusniveau geregeld overleg met de betrokken reclasseringsorganisaties. Ook is er vier keer per jaar een terugkoppeling naar de gemeente over de arbeid bij het ATC. Van zowel medewerkers van de reclassering als de gemeente als PI Torentijd begreep de Inspectie dat de communicatie met Stichting DOOR goed is. Over bewoners wordt in twee verschillende systemen gerapporteerd. Dit

gebeurt in het daglogboek waarin alle medewerkers rapporteren wat zich op een dag afspeelt en in 'de aantekeningen voor persoonlijk gebruik' waarin relevante informatie over een specifieke bewoner wordt opgeslagen. Stichting DOOR onderkent dat de huidige wijze van rapporteren niet optimaal is. Zo is er de technische beperking dat slechts één medewerker tegelijk toegang heeft tot het daglogboek. Ook komen niet alle medewerkers er aan toe om structureel informatie over bewoners vast te leggen. De arbeidstrainer bijvoorbeeld belt vanwege tijdgebrek soms de woonbegeleider om gegevens door te geven. Of het dan ook in het logboek wordt vastgelegd door de woonbegeleider weet hij niet. Daarnaast wordt informatie uit het daglogboek over individuele bewoners niet structureel gekopieerd naar de 'aantekeningen voor persoonlijk gebruik'. Omdat deze aantekeningen input vormen voor het trajectplan bestaat er een risico dat essentiële informatie niet wordt meegenomen in dit trajectplan en dus ook niet in beslissingen over het vervolg van het traject. Hoewel de trajectbegeleider er op tracht toe te zien dat medewerkers de info wel consequent kopiëren naar de "aantekeningen voor persoonlijk gebruik" blijkt dit, zeker bij afwezigheid van de trajectbegeleider, niet altijd te gebeuren. Stichting DOOR verwacht dat, als ze het cliënt-volgsysteem REGAS in gebruik kan nemen, dit euvel verholpen is. Het is echter niet duidelijk of de financiële middelen daarvoor vrijgemaakt kunnen worden.

Oordeel

Communicatie

Beleid

Uitvoering

Borging

Bij Stichting DOOR is een duidelijke communicatiestructuur aanwezig. De diverse functiegroepen hebben structureel overleg en ook met externe partijen bestaan naast de korte communicatielijnen geformaliseerde overlegvormen. Omdat de Inspectie bij Stichting DOOR geen document heeft aangetroffen waarin de externe communicatiestructuur beschreven is voldoet het beleid op het criterium communicatie overwegend. Hoewel er in de diverse overleggen effectief gecommuniceerd wordt en informatie toegankelijk wordt opgeslagen voldoet de uitvoering op dit criterium beperkt. Dit komt doordat de wijze van rapporteren over bewoners niet optimaal is en zelfs risico's met zich meebrengt. De Ist vindt het niet structureel vastleggen van informatie in de 'aantekeningen voor persoonlijk gebruik' hierin het belangrijkste aandachtspunt. Vooral omdat deze aantekeningen input vormen voor het trajectplan en voor beslissingen over het vervolg van het traject. Het niet volledig vastleggen van informatie kan implicaties hebben voor de veiligheid van bewoners, medewerkers en de maatschappij, en ook voor de kwaliteit van de begeleiding en de rechtspositie van bewoners. Omdat de trajectbegeleider er, behalve wanneer zij op vakantie is, op toeziet dat medewerkers de betreffende informatie wel opslaan in de 'aantekeningen voor persoonlijk gebruik' voldoet de borging

overwegend.

Aanbevelingen

Leg de externe communicatiestructuur overzichtelijk vast.

Draag er zorg voor dat alle relevante informatie over bewoners die van belang kan zijn in het verdere begeleidingstraject toegankelijk wordt opgeslagen. Voer hiertoe indien mogelijk het cliënt-volgsysteem REGAS in.

6.3 Integriteit

criterium

De ISt verwacht dat integriteit een integraal onderdeel vormt van het kwaliteitsbeleid van de instelling. De kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie stellen als voorwaarden dat iedere medewerker een geheimhoudingsplicht heeft getekend en dat iedere niet ondersteunende medewerker tevens een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) kan overleggen. Ook vloeit uit de kwaliteitscriteria van het ministerie van Justitie voort dat misstanden bij de uitvoering van werkzaamheden door de instelling in relatie tot de uitvoering van de door Justitie aan de bewoner opgelegde maatregelen aan het ministerie van Justitie dienen te worden gemeld.

Bevindingen

Integriteit vormt een onderdeel van het protocol beroepsethiek dat is opgenomen in het kwaliteitshandboek van Stichting DOOR. Het protocol wordt eenmaal keer per twee jaar geëvalueerd en zonodig aangepast. De volgende evaluatiedatum is 1 april 2011. DOOR heeft haar gedragsregels afgeleid van de beroepscode Phorza. Beroepsethiek is ook benoemd als belangrijk onderwerp in de beleidsnota 2008-2012 van Stichting DOOR. Medewerkers dienen zowel in het contact met bewoners als met collega's te werken conform de beroepscode. Volgens medewerkers is afstand en nabijheid een onderdeel van het professioneel handelen. Personeel is onderling scherp op bewoners die gevoelens hebben voor medewerkers, hier kan over gesproken worden. Wel zijn er binnen Stichting DOOR ook voorstanders van het prominenter op de agenda zetten van het onderwerp integriteit. Het wordt nu nog wel eens als een incident gestuurd onderwerp gezien.

Iedere medewerker tekent bij indiensttreding een geheimhoudingsverklaring omdat dit een onderdeel vormt van de arbeidsovereenkomst. Zonder deze verklaring te tekenen kan iemand niet bij Stichting DOOR in dienst treden. Alle huidige medewerkers hebben volgens Stichting DOOR een dergelijke verklaring ondertekend. Ook voor vrijwilligers is het tekenen van een geheimhoudingsverklaring als voorwaarde opgenomen in het

vrijwilligerscontract. In dit contract is tevens bepaald dat de vrijwilliger voor aanvang van de werkzaamheden een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) dient te overleggen. Voor vaste medewerkers ligt dit besloten in de sollicitatieprocedure. In het Protocol Werving en Selectie is opgenomen dat in een wervingsadvertentie om een VOG zal worden gevraagd. Alle huidige medewerkers hebben volgens Stichting DOOR een VOG overlegd. Stichting DOOR hanteert het incidentenprotocol waarin afspraken tussen de DEMO-instellingen en de Directie Sanctie- en Preventiebeleid van het ministerie van Justitie zijn vastgelegd. In dit protocol is ook de verplichting opgenomen om misstanden in relatie tot de uitvoering van de door Justitie aan de bewoner opgelegde maatregelen te melden bij DSP. Van dergelijke misstanden is volgens Stichting DOOR nog geen sprake geweest.

Integriteit

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het criterium integriteit voldoen het beleid en de borging. De uitvoering voldoet overwegend omdat integriteit over het algemeen wat meer aandacht zou kunnen krijgen. Nu gebeurt dit vooral als er sprake is van incidenten.

Aanbeveling

Besteed in zijn algemeenheid, dus ook als er geen sprake is van incidenten, wat meer aandacht aan integriteit.

6.4 Conclusie

In dit hoofdstuk heeft de Inspectie aandacht besteed aan de organisatieaspecten bij Stichting DOOR die invloed hebben op het primaire proces. Achtereenvolgens kwamen de criteria personeelsmanagement, communicatie en integriteit aan de orde. Gemiddeld wordt op deze criteria overwegend voldaan aan de normen en de verwachtingen van de Inspectie. Positief is de Inspectie over de borging van het criterium personeelsmanagement. Er kan flexibel worden ingespeeld op onderbezetting en het vereiste HBO niveau is geborgd. De Ist is ook positief over het beleid en de borging van het criterium integriteit. Waar de Inspectie vooral aandacht voor vraagt is het criterium communicatie en dan met name de wijze van rapporteren over bewoners. De Inspectie ziet risico's in het niet structureel vastleggen van informatie in de 'aantekeningen voor persoonlijk gebruik'. Deze aantekeningen vormen namelijk input voor het trajectplan en voor beslissingen over het vervolg van het traject. Het niet volledig vastleggen van informatie kan implicaties hebben voor de veiligheid van bewoners, medewerkers en de maatschappij, en ook voor de kwaliteit van de begeleiding en de rechtspositie van bewoners. Het is dus belangrijk dat dit

onderwerp met voorrang aandacht krijgt.

7

Slotbeschouwing

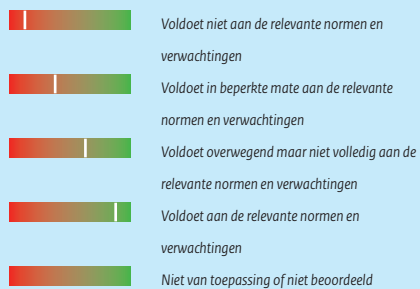
Stichting DOOR heeft, in de relatief korte tijd dat ze bestaat, een professionele organisatie neergezet voor de begeleiding van (ex-) gedetineerden in een extramuraal reïntegratietraject. Het beleid is doordacht en, daarin verschilt Stichting DOOR van veel andere organisaties waarop de Ist toezicht houdt, er is goed nagedacht over hoe een correcte uitvoering van het beleid geborgd kan worden. Stichting DOOR heeft als voordeel dat het een relatief kleine organisatie is waardoor dit soort aspecten eenvoudiger te realiseren zijn dan bij grote complexe organisaties. Mede door de kritische zelfreflectie bij zowel directie als medewerkers wordt ook zichtbaar wat nog aandacht vraagt. Het gaat dan met name om de bestrijding van drugsgebruik door het verbeteren van controle(mogelijkheden) en het beter vastleggen van informatie over bewoners die van belang kan zijn voor het trajectplan en voor beslissingen over het vervolg van het traject. Vanwege de proactieve instelling, die de Ist bij Stichting DOOR aantrof, heeft ze er vertrouwen in dat Stichting DOOR ook hieraan de noodzakelijke aandacht zal geven. Waar de Inspectie nog aandacht voor vraagt is de keuze om de laatste fase van het verblijf bij een Demo-instelling uitsluitend te financieren indien er sprake is van een 24-uurs begeleiding. De vraag lijkt gerechtvaardigd of dit wel recht doet aan de noodzakelijke afbouw van de begeleiding in deze fase.

Bijlage 1

Oordeel

Legenda oordeel

	Beleid	Uitvoering	Borging
Maatschappelijke reïntegratie			
<i>Selectie en plaatsing</i>			
<i>Begeleiding en programma (aanbod)</i>			
<i>Samenwerking met derden</i>			
<i>Dagbesteding</i>			
Maatschappijbeveiliging			
<i>Risico-inschatting</i>			
<i>Veiligheidsrisico's signaleren en beperken</i>			
<i>Melden overtredingen</i>			
<i>Begeleiding conform vonnis en/of voorwaarden</i>			
Rechtspositie			
<i>Rechtmatige plaatsing</i>			
<i>Informereren over rechten</i>			
<i>Klachtrecht</i>			
<i>Privacy</i>			
<i>Toegang dossier</i>			
<i>Discriminatie</i>			
Interne veiligheid			
<i>Veiligheid bewoners en medewerkers</i>			
<i>Druggebruik</i>			
Organisatieaspecten			
<i>Personeelsmanagement</i>			
<i>Communicatie</i>			
<i>Integriteit</i>			

Bijlage 2

Aanbevelingen

De ISt beveelt Stichting DOOR het volgende aan:

- Maak met betrokken partijen afspraken over een sluitende informatie-overdracht over bewoners zodat bij aanvang van het verblijf risico's zoveel mogelijk bekend zijn.
- Voorzie voor de klager in de mogelijkheid om tegen de beslissing van de klachtencommissie bezwaar te maken dan wel beroep in te stellen.
- Overweeg te voorzien in kostenloze bijstand tijdens de zitting door een adviseur of deskundige.
- Draag er zorg voor dat alle medewerkers getraind zijn in het omgaan met risicovolle situaties.
- Overweeg ook in het ATC en eventueel andere locaties waar Stichting DOOR dagelijks bewoners begeleid, te werken met een piepersysteem.
- Stel instructies op voor personeel met richtlijnen voor de selectie voor en het aanzeggen van een urinecontrole en voor het houden van kamercontroles waarin bijvoorbeeld de aanleiding, de frequentie en specifieke aandachtspunten tijdens de controle, zijn geregeld. Leg in de instructies voor kamerinspecties tevens vast hoe de veiligheid van medewerkers het beste gewaarborgd kan worden.
- Onderwerp bewoners ook aan steekproefsgewijze urinecontroles.
- Draag er zorg voor dat urinecontroles op meer momenten, dan de huidige twee dagen in de week, kunnen worden uitgevoerd.
- Heb aandacht voor voldoende personeelsbezetting op de vrijdag- en zaterdagavond.
- Ontwikkel een opleidingsplan voor medewerkers en draag er zorg voor dat dit wordt uitgevoerd.
- Leg de externe communicatiestructuur overzichtelijk vast.
- Draag er zorg voor dat alle relevante informatie over bewoners die van belang kan zijn in het verdere begeleidingstraject toegankelijk wordt opgeslagen. Voer hiertoe indien mogelijk het cliënt-volgsysteem REGAS in.
- Besteed in zijn algemeenheid, dus ook als er geen sprake is van incidenten, wat meer aandacht aan integriteit.

De ISt beveelt de reclassering het volgende aan:

- Zie er op toe dat cliënten tijdig worden overgedragen aan de reclasseringsunit die het beste de belangen van de cliënt kan behartigen.

De ISt beveelt de staatssecretaris van Justitie aan:

- Overweeg, in het belang van een effectieve reïntegratie, voor de financiering van de laatste fase van het verblijf bij een Demo-instelling niet de

norm te hanteren dat er sprake dient te zijn van een 24-uurs begeleiding.
Formuleer zonodig een norm die meer recht doet aan de noodzakelijke
afbouw van de begeleiding in deze fase.

Bijlage 3

Afkortingen

BHV	Bedrijfs hulpverlening
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DEMO	De stichtingen DOOR, Exodus, Moria en de Ontmoeting
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DSP	Directie Sanctie en Preventiebeleid van het ministerie van Justitie
GGz	Geestelijke gezondheidszorg
ISD	Inrichting voor Stelselmatige Daders
ISt	Inspectie voor de Sanctietoepassing
LdH	Leger des Heils Jeugdzorg en Reclassering
Pbw	Penitentiaire beginselenwet
PI	Penitentiaire Inrichting
PIA	Penitentiaire Inrichting Administratief
PP	Penitentiair programma
Regas	Elektronisch cliëntvolgsysteem
RISc	Recidive Inschattingsschalen
RN	Reclassering Nederland
RO	Reclasseringsorganisatie(s)
STP	Scholings- of trainingsprogramma
SoZaWe	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UC	Urinecontrole
VI-datum	Datum voorwaardelijke invrijheidsstelling
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag

Bijlage 4

Bronnen

Aanmeldingsprotocol deelnemers DOORstart
Arbeidstoeleidingsplan ATP
Begeleidingsformulier bewoners
Beleidsnota “DOOR” ontwikkelen binnen kaders
Beleidsnota 2008-2012 Stichting DOOR
Aanmeldingsformulier bewoners
Arbeidsreïntegratie 2009: Arbeidsreïntegratie trajecten in Zeeland
Cursusmap budgetteren
Contacten buurtbewoners
Crisisprotocol
Financieel jaarverslag 2008
Gele kaart verslag
Huisreglement
Bezoekregeling
Inhoudsopgave cliëntdossier
Inschrijvingsformulier ‘Doorstart’
Instructie Nachtwakers Delta Safe
Intakeprocedure met stroomdiagram
Intakekaart
Jaarplan 2008
Jaarplan 2009
Jaarverslag 2008
Kerk met Stip – vrijwilligerscontract
Klachtenreglement
Kwaliteitshandboek Stichting DOOR
Incidentenprotocol DEMO-Directie Sanctie- en Preventiebeleid
BHV-plan Stichting DOOR
Literatuurstudie ITS maart 2005
Machtiging salaris bewoner op rekening Stichting DOOR
Nota Vrijwilligersbeleid 2008
Overzicht bezettingscijfers 2009
Privacyreglement
Product en procesbeschrijving: Training “omgaan met geld”
Product en procesbeschrijving: Training Sociale Vaardigheden
Product en procesbeschrijving: uren, verlof, ziektereg. project DOORstart
Product en procesomschrijving Trajectbegeleiding
Productbeschrijving veiligheidsmanagement
Productbeschrijving vrijwilligerswerk
Productbeschrijving Kerk met Stip bezoek
Protocol archivering cliëntgegevens
Protocol bereikbaarheidsdienst
Reglement voor de personeelsvertegenwoordiging van Stichting DOOR
Protocol beroepsethiek

Protocol Mexicaanse griep
Protocol paniekdruckers
Protocol USB stick
Protocol verdachte cliënten
Protocol Werving en Selectie
Protocol zieke cliënten
Protocol ziekteverzuim
Rapportages (gele kaarten, incidenten, schade)
Risico-Inventarisatie & -Evaluatie Stichting DOOR oktober 2009
Samenwerking Walcherse woningbouwcorporaties
Samenwerkingsconvenant tussen 3RO en DEMO
Samenwerkingsovereenkomst sociale dienst Walcheren
Stappenplan binnenkomst nieuwe bewoner
Stencilmap Sociale Vaardigheden training SoVa
Stroomdiagram trajectbegeleiding
Stroomschema sollicitatieprocedure
Verkiezingsreglement personeelsvertegenwoordiging
Afspraken public relations
Verklaring ontvangst dossierstukken
Verlofbrief
Verslaglegging arbeidstoeleidingsplan
Vorbereidingsovereenkomst Woongoed Middelburg
Vrijhedenbeleid
Werkboek voor de cursus "Omgaan met geld" 2007 NIBUD
Ziekte register cliënten

Bijlage 5

Inspectieprogramma

Dinsdag 24 november 2009

- 9.00 - 9.15 uur   Aankomst opvanghuis Vlissingen
- 9.15 – 10.45 uur   Interview met directeur, coördinator en procesbegeleider
- 10.45 – 11.30 uur   Rondleiding opvanghuis Vlissingen
- 11.30 – 12.30 uur   Interview met de trajectbegeleider.
- 12.30 – 13.30 uur   Dossieranalyse + lunch
- 13.30 – 14.45 uur   Interview Reclassering Nederland en verslavingsreclassering JVZ Emergis.
- 15.00 – 16.45 uur   Bezoek arbeids- en trainingscentrum Vlissingen + interview arbeidstrainers.
- 17.00 – 18.00 uur   Interview met drie bewoners met verschillende justitiële titels opvanghuis Vlissingen.

Woensdag 25 november 2009

Locatie Middelburg: Stationsstraat 14

- 09.00 – 10.15   Interview woonbegeleiders
- 10.30– 11.30 uur   Interview plv. hoofd BSD PI Torentijd en Medewerker maatschappelijke dienstverlening
- 11.45 – 12.30 uur   Interview coördinator administratie ATC arbeidsreintegratie gemeente / Fourstar, en medewerker Sociale Dienst Walcheren Middelburg
- 12.30 – 14.00 uur   Dossieranalyse + lunch + bespreking van resultaten door inspecteurs onderling.
- 14.00 – 15.00 uur   Terugkoppeling eerste indruk aan directeur.

Bijlage 6

Geografische ligging locatie

Missie ISt

“De ISt ziet toe op de sanctietoepassing met het oog op zichtbare verbetering van de effectiviteit en kwaliteit van de sanctietoepassing.

De ISt adviseert de minister van Justitie ten behoeve van borging van behoorlijke sanctietoepassing.

De ISt is hierbij onafhankelijk in haar oordeel, transparant in haar werkwijze en professioneel in haar kennis, vaardigheid en houding.”

Dit rapport is een uitgave van:
Inspectie voor de Sanctietoepassing
Kalvermarkt 53 | 2511 CB Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.inspectiesanctietoepassing.nl

© Rijksoverheid | Februari 2010 | Publicatie-nr. 1002 J-637